

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKISEUDUN MAL-SOPIMUKSEN SEURANTA 2021-2023

Valtio-osapuolen ja Jyväskylän kaupunkiseudun
tapaaminen 5.6.2024

SISÄLTÖ

1. MAL-sopimuksen keskeiset tavoitteet
2. MAL-sopimus 2021-2023 toimenpiteiden toteutuminen
 - Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne
 - Asuminen ja elinympäristön laatu
 - Elinvoimainen ja saavutettava Jyväskylän kaupunkiseutu
3. Seurantaindikaattorit

MAL-SOPIMUKSEN KESKEISET TAVOITTEET

- **Vähähiilisen ja kestävän yhdyskuntarakenteen sekä sitä tukevan liikennejärjestelmän kehittäminen** ilmastonmuutoksen torjumiseksi
 - Kunnianhimoiset tavoitteet: Kestävän liikkumisen kulkutapaosuuden kasvattaminen seudulla nykyisestä 41 %:sta 45 – 55 %:iin.
 - Kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä edistävät toimenpiteet.
 - Kasvun ohjaaminen kestävästi olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuen. Asuntotuotannon kohdentaminen hyvin saavutettaville alueille yhdyskuntarakenteen, joukkoliikenteen ja palvelujen näkökulmasta.
- Seudullista tarvetta vastaavan **monipuolisen asuntotuotannon** mahdollistaminen, kohtuuhintaisen asuntotuotannon ja puurakentamisen edistäminen.
- **Asuinalueiden eriytymiskehityksen ehkäiseminen** ja asunnottomuuden poistaminen
- **Seudun elinvoiman edistäminen**

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKISEUDUN MAL- ANKKURIKOKONAISUUDET

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

1. Jyväskylän seudun MAL-kehityskuva
2. Keskustojen maankäytön, liikenteen ja asumisen yhteensovittaminen
3. Julkisen henkilöliikenteen kehittäminen
4. Seudun kävely- ja pyöräilyolosuhteiden kehittäminen
5. MAL-tiedolla johtaminen

Asuminen ja elinympäristön laatu

6. Asumisen politiikka
7. Ekologinen ja kestävä rakentaminen ja elinympäristö

Elinvoimainen Jyväskylän kaupunkiseutu

8. Seutukeskuksen elinvoimaisuuden ja saavutettavuuden kehittäminen

2.

MAL-SOPIMUS 2021-2023 TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN

TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

- Toimenpide toteutui suunnitellusti
- Toimenpide toteutui kohtalaisesti
- Toimenpide ei toteutunut

Vuonna 2023 valmistuneen Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvan yhteydessä on laadittu seudun yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kestävyyttä kuvaavat indikaattorit. Nämä kytkeytyvät tiiviisti MAL-sopimuksen laajempaan tavoitekehikkoon ja toimivat myös MAL-sopimuksen tavoitteiden seurantaindikaattoreina.

Keskeiset seurantaindikaattorit on koottu 3. kappaleeseen.

KESTÄVÄ JA VÄHÄHIILINEN YHDYSKUNTARAKENNE

TAVOITTEET 2030+

KESTÄVÄ JA VÄHÄHIILINEN YHDYSKUNTARAKENNE JA LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

Kestävien kulkutapojen osuus kaikkien matkojen määrästä kasvaa ydinkaupunkiseudulla (Jyväskylä, Laukaa, Muurame) 55 prosenttiin ja koko seudulla 45-50 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä

Ydinkaupunkiseudun joukkoliikenteen matkamäärät kaksinkertaistetaan vuoteen 2030 mennessä.

Puhtaiden ajoneuvojen direktiivin mukaiset käyttövoimat ovat käytössä seudun joukkoliikenteen toimivalta-alueella vuoteen 2024 mennessä

Kasvun ohjataan kestävästi olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuen.

Maankäytön ratkaisut tukevat kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen sekä kestävien matkaketjujen edellytyksiä.

Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteet ovat parantuneet erityisesti keskustoissa ja niiden läheisyydessä.

Vähähiilisten käyttövoimien jakeluverkko on laajentunut tukien ajoneuvokannan käyttövoimamuutosta.

Jyväskylän seutu saavuttaa kansalliset päästövähennystavoitteet vuoteen 2030 mennessä.

KESKEISET NOSTOT TOIMENPITEIDEN EDISTYMISESTÄ

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne

- **Jyväskylän seudun MAL-kehityskuva valmistunut**
MAL-kehityskuvassa on linjattu konkreettiset tavoitteet seudun yhdyskuntarakenteen ohjaamiselle sekä liikennejärjestelmän ja viherrakenteen kehittämiseksi.
- **Koronavuosien 2020-2021 jälkeen joukkoliikenteen matkamäärissä rikottu ennätyksiä.** MAL-sopimuskaudella saadulla taloudellisella tuella ollut merkittävä vaikutus.
15 miljoonan matkamäärätavoitteessa vielä kirittävää. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää 8 % vuotuista kasvua matkamäärissä.
- **Kauaskantoisia päätöksiä seudun joukkoliikenteen toimivalta-alueen laajentumisesta. Uusi toimivalta-alue laajentunut vuoden 2024 alussa kattamaan lähes koko kaupunkiseudun.**
Laajemmalle toimivalta-alueelle voidaan jatkossa yhtenäisemmällä suunnittelulla tuottaa kustannustehokkaammin parempia joukkoliikennepalveluja. Joukkoliikenteen nähdään tuovan imago- ja ympäristöhyötyjä ja sen kehittämiseen on sitouduttu.
- **Monia pitkään odotettuja kestävän liikkumisen hankkeita toteutukseen. Painopiste ollut maantieverkon kohteissa.**
Merkittävä osa MAL-sopimuksen pienten liikennehankkeiden rahoituksesta on suunnattu kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Seudun pyöräliikenteen tavoiteverkko valmistunut MAL-kehityskuvan yhteydessä. Jatkossa panostettava systemaattisemmin hankkeiden suunnitteluvalmiuden edistämiseen.

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne

Jyväskylän seudun MAL-kehityskuva

Toimenpide	Toteutuminen
1. Seudun kunnat yhteistyössä Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa laativat Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvan. Lähtökohtana on Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0:n, Äänekosken rakennemallin sekä Jyväskylän seudun liikennejärjestelmätyön (JYSELI) yhteensovittaminen ja päivittäminen. MAL-kehityskuvassa kuvataan seudun tulevaisuuden yhdyskuntarakenne, viherrakenne ja liikennejärjestelmä sekä määrittellään maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisen raamit ja konkreettiset painopistealueet. Kehityskuvan tavoitteena on ohjata kasvu kestävästi olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuen ja tukien kestävää liikkumista ja kuljetuksia Jyväskylän seudulla. Seudun kunnat sitoutuvat toteuttamaan MAL-kehityskuvaa. Laadittavan kehityskuvan valmistelussa kehitetään tietomallipohjaisia ratkaisuja ja yhteentoimivia tietomäärittelyksiä kaupunkiseutusuunnittelun tarpeisiin. Työssä hyödynnetään yhteentoimivuusmenetelmää ja kansallisia yhteentoimivuusalustan työkaluja.	 MAL-kehityskuva valmistunut ja hyväksytty seudun kuntien kunnanvaltuustoissa vuonna 2023. Jyväskylän seutu on osallistunut YM:n RYHTI-hankkeen alaiseen ”Kaupunkiseutusuunnitelman tietomalli”-hankkeeseen.

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne

Keskustojen maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen

Toimenpide	Toteutuminen
2. Seudun kunnat sitoutuvat ohjaamaan uutta asuntorakentamista pääosin keskustoihin, aluekeskuksiin ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien varsille. Tiivistyvillä keskustoilla luodaan edellytykset asukasmäärän kasvulle, keskustojen palvelujen ja elinvoiman kehittymiselle sekä palvelujen saavutettavuudelle. Vähintään 80 % uusien asemakaavojen asumisen kerrosalasta suunnataan maakuntakaavan seudullisesti merkittäviin tiivistettäviin taajamiin. Tarkemmat alueet ja tavoitteet määritellään Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvatyön yhteydessä.	● Vuosina 2021-2023 kaavoitettiin yhteensä 355 240 k-m², joista 67 % seudullisesti merkittäviin tiivistettäviin taajamiin. Tavoitetta tarkistettu Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvan yhteydessä: > 90 % uusien asemakaavojen asumisen kerrosalasta tiivistyviin ja täydentyviin taajamiin (vyöhykkeet I ja II). Vuosina 2022-2023 kaavoitetuista alueista osuus oli 100 %. Leppäveden ja Vihtavuoren taajamat Laukaassa eivät ole maakuntakaavan mukaisia seudullisesti merkittäviä tiivistettäviä taajamia, mutta ovat MAL-kehityskuvan mukaista vyöhykettä II, mikä selittää pitkälti erot prosenttiosuuksissa.
3. Seudun kunnat kehittävät tiivistyvien keskusten houkuttelevuutta huolehtimalla niiden viihtyisyydestä sekä turvallisesta ja toimivasta liikkumisympäristöstä. Jyväskylä, Laukaa, Muurame ja Äänekoski toteuttavat jo laadittuja keskusten kehittämissuunnitelmia. Toimenpiteet sisältävät suunnitelmien mukaisia tori-, aukio- ja puistoinvestointeja, viherverkostoja, uusien pysäköinti- ja huoltoratkaisujen toteuttamista. Kaikkien toimenpiteiden osalta kiinnitetään huomioita rakentamisen ja elinympäristön laatuun. Seudun kunnat ajantasaistavat ja laativat kehittämissuunnitelmia puuttuvilta osin myös muihin keskuksiin.	● Toteutunut osittain. Nostoja jo laadittujen keskustojen kehittämissuunnitelmien toimenpiteiden toteuttamisesta sivulla 12. Toivakassa ideoitu keskustan kehittämistyön käynnistämistä. Lievestuoreella hyväksytty pääkadun Liepeentie hallinnollisen muutoksen mahdollistava asemakaava. Laukaan taajamissa toteutettu mm. taajamakeskusten viihtyvyyttä parantavia hankkeita (mm. kadunkalusteet, valaistut ja katuvihreä). Suunnitteilla edistää keskustojen kehittämistä myös hanketyön ja osayleiskaavoituksen kautta.
4. Seudun kunnat edistävät hiilettömiä ja uusia teknologioita hyödyntäviä (kevytkuorma-autot, pakettiautot, pyörät, dronet) kaupunkilogistiikan mahdollisuuksia asutuskeskuksissa liikenteen ohjauksen, julkisten hankintojen, katutilajärjestelyn sekä maankäytön ja kaavoituksen avulla.	● Seudun keskuksista toimenpide ollut jossain määrin tarkoituksenmukainen vain Jyväskylän keskustan osalta. Jyväskylässä käynnistymässä keskustan liikennesuunnitelman päivitys, jossa kaupunkilogistiikka yhtenä teemana.

Keskustojen maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen: nostoja keskustojen kehittämissuunnitelmia toteuttavista toimenpiteistä vuosilta 2021-2023

LAUKAAN KIRKONKYLÄN KESKUSTAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Laukaan kirkonkylä

- Kehittämissuunnitelman mukaisen asemakaavan pohjalta useita toteutuneita ja toteutumassa/ suunnitteilla olevia rakennushankkeita.
- Vuonna 2022 toteutettu kumppanuuskaavahanke, jossa tavoiteltu townhouse-tyyppistä rakentamista monipuolistamaan keskustan asuntotarjontaa.

Jyväskylän keskusta

- Ydinkeskustan kaavoitushankkeet edenneet hyvin ja useita käynnistymässä/ toteutumassa olevia asemakaavoja. Kalevankatu 8 ja 10 sekä Miltonin kaavan mukainen rakentaminen käynnissä.
- Toteuttavuusselvitys ydinkeskustan ja Lutakon yhdistävästä kannesta valmistunut.
- Sataman kaava valmistui ja sitä toteutetaan Satamankärjen ja Kompassinrannan osalta.
- Kehä Vihreä toimenpideohjelma edennyt suunnitellusti.
- Vilkas Ydinkeskusta-ohjelma valmistunut (Like-toimenpideohjelma) ja sen toteuttaminen käynnistynyt
- P-Paraatikonaisuuden rakentaminen käynnistyi syksyllä 2022 ja hanke etenee paikallisliikenneterminaalin ja Kirkkopuiston saneerauksen kautta uuden torin rakentamiseen 2025.
- Jyväskylän Sydän-projektin mukaista keskustan kulttuurikeskushanketta valmistellaan. Tämän mahdollistava Lyseokorttelin kaavoitus on käynnissä ja kulttuurikeskuksen hankesuunnittelua aloitetaan.
- Kauppakadun kunnostuksen yleissuunnittelu käynnistynyt

Äänekosken keskusta

- Investointeja Pankarin alueen ympäristön viihtyisyyden kehittämiseen (mm. maisemavalaistus, uimaranta)
- Yhteisöpuutarhan toteuttamisen aloittaminen.
- Äänejärven ympäri kulkevan kevyen liikenteen reitin suunnittelun eteneminen osana Äänejärven itärannan asemakaavaa.
- Kotakennäntien turvallisuuden edistämiseksi perustettu erillinen hankeryhmä

Muuramen keskusta

- Merkittävämpiä kehityskohteita ovat: vanha ja uusi liikekeskus - näiden välinen yhteys, jossa pääpaino vanhan liikekeskuksen alueen kehittämisessä.
- Vuonna 2023 on hyväksytty liikekeskuksen alueen asemakaavoitus koskien alueen uutta kauppakiinteistöä ja tiejärjestelyjä.

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne

Julkisen henkilöliikenteen kehittäminen

Toimenpide

Toteutuminen

LINKKI

5. Linkki Tulevaisuuteen -joukkoliikenteen kehittämisohjelman toteuttaminen

Jyväskylä, Laukaa ja Muurame toteuttavat yhteisen, Jyväskylän seudun tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen toimivalta-aluetta koskevan Linkki Tulevaisuuteen -joukkoliikenteen kehittämisohjelman (2019) toimenpiteitä. Pää tavoitteina on joukkoliikenteen matkatapaosuuden kasvattaminen ja sitä kautta matkamäärien tuplaaminen vuoteen 2030 mennessä.

i. Edulliset liput (lippujen hinnoittelu ja vyöhykemuutokset)		Vyöhykemuutos ja lippuhinnoittelun uudistus toteumassa kesäkuussa 2024 toimivalta-alueen laajentumisen myötä.
ii. Joukkoliikenteen palvelutarjonnan parantaminen (linjaston kehittäminen runkolinjat ja nopeat seutulinjat)		Uuden linjastosuunnitelman mukainen liikenne alkaa kesäkuussa 2024
iii. Matkaketjujen nopeus ja sujuvuus (aluerminaalien kehittäminen, liikennevaloetuuksien lisääminen, bussikaistojen toteuttaminen ja liityntäpysäköintipaikkojen kartoitus ja rakentaminen)		Painopiste kehittämisessä ollut liikennevaloetuksissa. Bussikaistojen suunnitteluvalmiutta edistetty (Kalevankatu-Seppälä). Aluerminaalien kehittämisessä edistetty suunnitelmavalmiutta, Vaajakosken aluerminaalien toteutus valmistunut. Maakunnallinen liityntäpysäköintistrategia laadittu.
iv. Matkustamisen helppous (pysäkki-infran parantaminen ja pysäkkien informaatiojärjestelmien lisääminen, viestinnän ja markkinoinnin toimenpiteet, sähköisten palvelukanavien ja maksutapojen lisääminen)		Sähköisten palvelukanavien ja maksutapojen lisääminen edennyt. Merkittävänä uudistuksena mm. lähimaksun käyttöönotto 9/2022. Pysäkki-infran parantamista tehty muiden infraparannusten yhteydessä.
v. Paikallis-, seutu- ja kaukoliikenteen sujuvien yhteyksien mahdollistaminen ja yhteiskäyttöisten lipputuotteiden kehittäminen		Linjastoa ja yhteiskäyttöisiä lipputuotteita kehitetty omalta osaltaan palvelemaan paikallisesti ja mahdollistamaan seutu- ja kaukoliikenteen yhteyksien käyttäminen.
vi. Linja-autokaluston käyttövoimat (siirtyminen kokonaan ympäristöystävällisiin linja-autoihin)		Kilpailutusten ja uusien sopimusten myötä kesästä 2024 alkaen vähintään 97 % käyttää ympäristöystävällisiä käyttövoimia.

Linkin matkamäärissä rikottiin ennätys vuonna 2023

Tavoitteessa vielä kirittävää

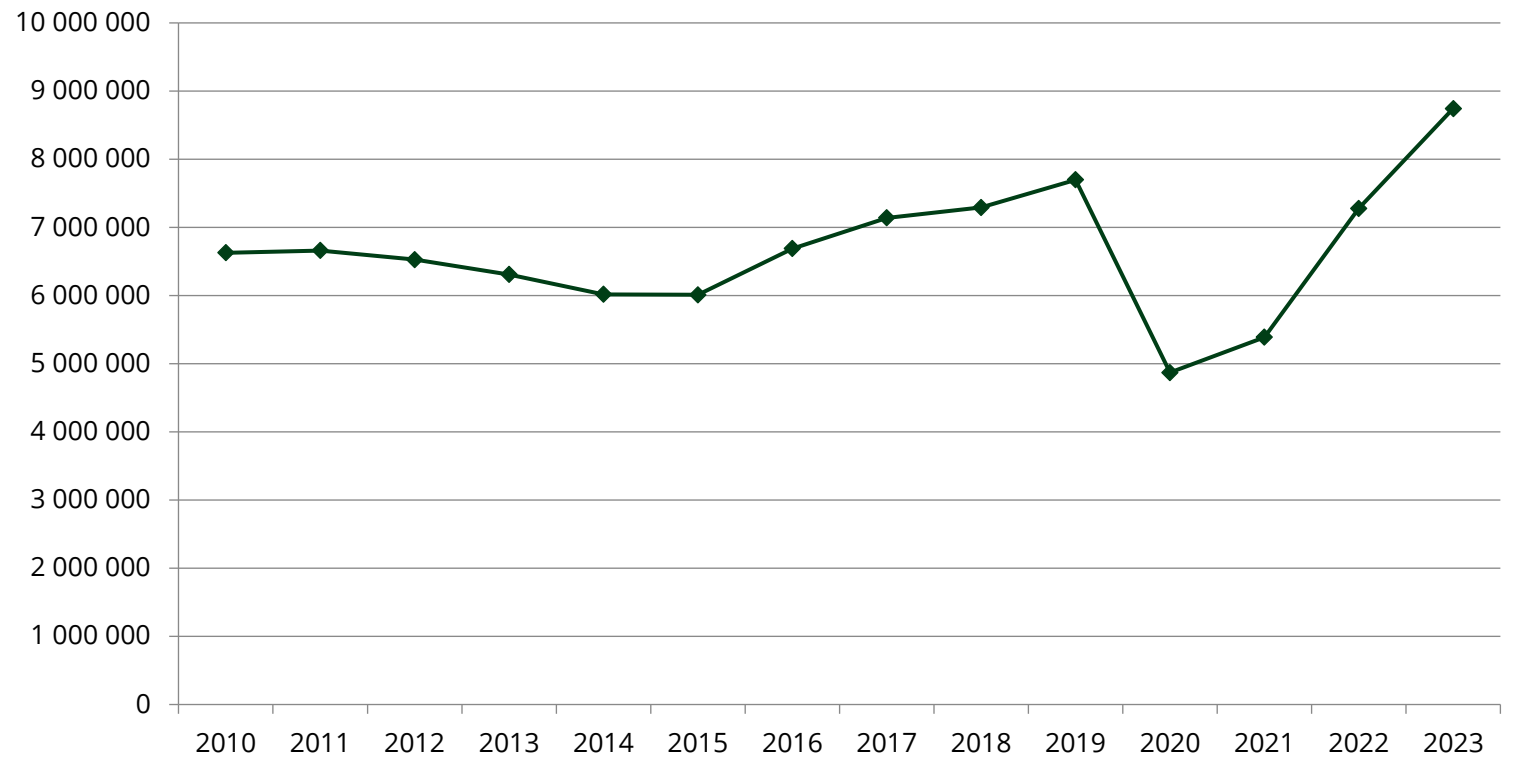

TAVOITE

15 miljoonaa matkaa vuoteen 2030 mennessä (Jyväskylä, Laukaa, Muurame)

Vuonna 2023 tehtiin yhteensä 8,746 milj. matkaa

Linkki-joukkoliikenteen matkamäärät 2010-2023

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne

Julkisen henkilöliikenteen kehittäminen

Toimenpide	Toteutuminen
6. Jyväskylän kaupungin osalta maankäytön ja joukkoliikenteen yhteensovittamisessa erityisenä kehityskohteena on aikatauluvapaan matkustamisen alueen (bussien vuoroväli runkolinjaston alueilla on 15 minuuttia tai vähemmän keskeisinä liikennöintiaikoina) muodostaminen. Tämä alue ja siihen kohdistuvat tarkemmat toiminnalliset tavoitteet määrittellään Jyväskylän kaupungin Kymppi^R-maankäytön toteutusohjelmassa.	● Uuden linjaston mukaiset aikatauluvapaan matkustamisen alueet kuvattu Kymppi^R2022-ohjelmassa, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa syksyllä 2022. Jyväskylän yleiskaavan päivitys käynnistynyt, jonka yhteydessä uudistetaan nykyisen yleiskaavan kartta 6: täydennysrakentaminen ja kestävä liikkuminen -vyöhykkeet linjastosuunnitelman kanssa yhtenäiseksi, tulevaisuuden potentiaali huomioiden.
7. Laaditaan Jyväskylän seudun kuntien ja Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa selvitys tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen toimivalta-alueen laajentamisesta koko MAL-sopimusalueelle. Selvityksen koordinoinnista ja tekemisestä vastaa Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-yhteistyöryhmä. Selvitystyössä selvitetään, miten joukkoliikenteen järjestäminen kokonaisuutena muuttuisi, mikäli Jyväskylän toimivaltaisen viranomaisen toimivalta-alue laajenisi. Selvityksessä huomioidaan joukkoliikenteen järjestämistavat, niiden vaikutukset ja palvelutarjonta toimivalta-alueen muuttuessa sekä arvioidaan erilaiset toimintamallit kehittämismahdollisuuksineen. Lisäksi huomioidaan joukkoliikenteen valtionavustusten kohdentuminen sekä seudun kuntien osuus joukkoliikenteen järjestämisestä, mikäli viranomaisalueet muuttuvat. Selvityksen kustannusarvio on 50 000–60 000 €. Valtio osallistuu 50 % osuudella kustannuksiin ja seudun kunnat 50 %:n osuudella.	● Selvitys valmistunut lokakuussa 2022. Selvityksen perusteella yhtenäinen joukkoliikennealue toisi lisäarvoa seudun joukkoliikenteen järjestämiseen ja edistäisi lähes kaikkia MAL-sopimuksessa joukkoliikenteen kehittämiseksi asetettuja tavoitteita. Hankasalmen, Petäjäveden, Toivakan ja Äänekosken kunnanvaltuustot päättivät vuoden 2022 lopussa, että niiden joukkoliikennettä kehitetään jatkossa osana Jyväskylän seudun Linkki-paikallisliikennettä. Uusi toimivalta-alue astui voimaan vuoden 2024 alussa.

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne

Julkisen henkilöliikenteen kehittäminen

Toimenpide	Toteutuminen
8. Seudun kunnat edistävät matkaketjuyhteistyön mahdollistavaa kehitystyötä taustajärjestelmäpohjaisten lippu- ja maksujärjestelmä tai välityspalveluja tarjoavien toimijoiden kanssa. Seudun kunnat edistävät kestävien ja kilpailukykyisten matka- ja kuljetusketjujen toteutumista yhteistyössä yksityisen sektorin toimijoiden kanssa sekä kehittävät liikennepalveluiden yhteen toimivuutta ja tietorajapintoja asiakaslähtöisesti. Seudun kunnat varmistavat, että kunnan katuverkon tiedot ovat kattavasti saatavilla tie- ja katuverkon tietojärjestelmissä.	 Joukkoliikenteen digitalisaatio seudulla edennyt mm. maksutapojen lisäämisen, lippujärjestelmien ja -tuotteiden sekä palveluiden käyttäjän tarvitseman matkustajainformaation integraatiossa. Kuntien vaikutusmahdollisuudet matkaketjuyhteistyön kehittämiseen yksityisten toimijoiden kanssa käytännössä rajalliset. Ei ole toistaiseksi ollut taloudellisesti kannattavaa MaaS-operaattoreille. Kuntien katuverkon tiedot ovat pääosin ajan tasalla tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä. Katuverkon liikennemerkkitiedot puuttuvat, koska Väyläviraston rajapintaratkaisut eivät toistaiseksi mahdollista niiden tiedonsiirtoa esim. Jyväskylän kaupungin järjestelmästä digiroadiin.
9. Valtio avustaa Jyväskylän seudun tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen julkisen henkilöliikenteen palveluita 3,66 miljoonalla eurolla sopimuskaudella 2021–2023. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa tässä sopimuksessa esitettyjä joukkoliikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä. Valtio osoittaa ilmastoperusteista joukkoliikenteen avustusta Jyväskylän seudun tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen haettavaksi yksi (1) miljoonaa euroa vuodessa eli yhteensä kolme (3) miljoonaa euroa vuosina 2021–2023. Lisäksi seudut voivat hakea avustuksia valtakunnallisen haun yhteydessä. Valtio avustaa keskisuurten kaupunkiseutujen lippu- ja maksujärjestelmien kehittämistä yhteensä 1,4 miljoonalla eurolla vuosina 2022–2023.	 Valtion taloudellinen tuki toteutunut sopimuksen mukaisesti. 2021–2023: yht 3,66 milj. € perustuki + ilmastoperusteinen (MAL-sopimuslisä) yht. 3 milj. € Jyväskylä saanut muiden keskisuurten kaupunkiseutujen kanssa kehittämisrahaa lippu- ja maksujärjestelmien kehittämistä varten 1,4 milj. € vuosille 2022–2023. MAL-sopimuksen lisäksi valtiolta on saatu 150 000 euron tuki kulkutapaosuuden kasvua ja seurantaa edistäviin hankkeisiin sekä 1,078 milj. € tuki (v. 2022) polttoaineen hinnan korotusten vuoksi nousseisiin kustannuksiin. Valtion tuilla on ollut merkittävä vaikutus siihen, että palvelutaso ja lippujen hinnat pystyttiin pitämään kaudella 2021–2023 ennallaan.

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne

Seudun kävely- ja pyöräilyolosuhteiden kehittäminen

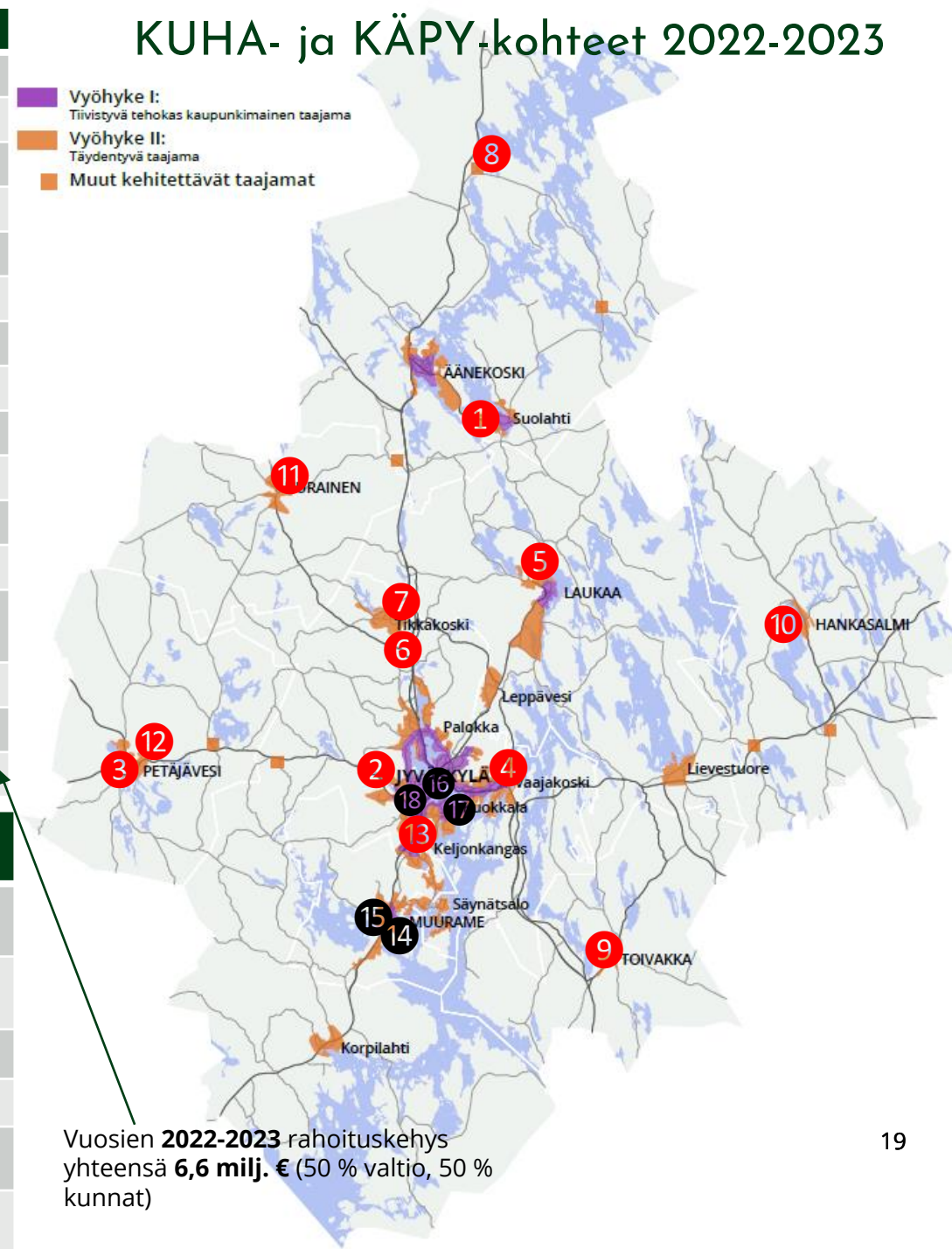
Toimenpide	Toteutuminen
10. Seudun kunnat ja valtio kehittävät kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita. Infratoimenpiteitä kohdennetaan pääasiassa olemassa oleville väylille, joiden käyttöaste on korkea. Myös uusia yhteyksiä rakennetaan, kun yhteys arvioidaan tarpeelliseksi ja tuleva käyttöaste korkeaksi. - Seudun kunnat ja ELY-keskus jatkavat maantienverkon puuttuvien seudullisten pyöräily-yhteyksien sekä pyöräilyn pää- ja aluereittien suunnittelua. - Seudullisesta pyöräverkostosta ja sen kehittämistarpeista tuotetaan kuvaus Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvatyön yhteydessä. Työssä tarkastellaan kunta- ja seututason yhteyksiä ja määritetään tavoiteverkko (pää-, alue- ja paikallisreitit) sisältäen yhteyspuutteet ja priorisointi. Jyväskylän kaupunki on laatinut pyöräilyn edistämishjelman (2016). Seudun MAL-kehityskuvatyön yhteydessä ratkaistaan mahdollisen tarkemman seudullisen kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman sisältö.	 Vuosina 2021-2023 seudulla valmistunut useita kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parantavia hankkeita. Toteutuksen painopiste ollut maantieverkon kohteissa. Seudun kävelyn ja pyöräilyn kohteiden ohjelmointivalmiutta on parannettu, mutta erityisesti suunnitelmavalmiuden kohentaminen vaatii jatkossa vahvoja panoksia. Seudun pyöräliikenteen pääverkon kuvaus laadittu ja hyväksytty Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvan yhteydessä. Seudun reittien priorisointia tehdään pienten MAL-liikennehankkeiden ohjelmoinnin kautta sekä kuntien priorisointien mukaan (katuverkon kohteet). Kuluvalla MAL-sopimuskaudella Laukaassa ja Muuramessa laadittu kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma (hyv. 2023). Ohjelman laadinta käynnistynyt Äänekoskella.
11. Jyväskylä kehittää pyöräliikenteen seuranta. Tavoitteena on kerätä keskeisiltä väyliltä systemaattisesti tietoa pyöräilymääristä ja hyödyntää tietoa pyöräliikenteen strategisessa suunnittelussa ja kadunpidon operatiivisessa toiminnassa, kuten hoito- ja ylläpitotoimien kohdentamisessa.	 Laskentoja tehty lähinnä vain maantie- ja katusuunnittelun tarpeiden lähtökohdista. Jatkuvatoimista liikennelaskentaa ja laskentatulosten hyödyntämistä tukevia tietojärjestelmiä ei ole toistaiseksi kehitetty suunnitellusti. Edellyttäisi kehittämisprojektia ja resursointia, joiden tarkoituksenmukaisuudesta tulee keskustella lisää.

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne

Seudun kävely- ja pyöräilyolosuhteiden kehittäminen

Toimenpide	Toteutuminen/edistyminen
12. Seudun kunnat parantavat kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä osana sujuvia matkaketjuja lisäämällä dataa reiteistä ja palveluista (esim. kunnossapito, pysäköintimahdollisuudet, yhteiskäyttöpyörät, esteettömyys).	 Informaationsivut ja -kampanja pyöräliityntäpysäköinnistä toteutettu Jyväskylässä.
13. Jyväskylän seudun kunnat voivat hakea valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla valtakunnallisen kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustushaun yhteydessä. Jyväskylän seudun kuntien haettavaksi on vuodelle 2021 osoitettu vähintään yksi (1) miljoonaa euroa. Seudun kunnat osallistuvat rahoitettavien hankkeiden kustannuksiin 50 prosentilla. Traficom toteuttaa investointiohjelman hankehaun ja myöntää rahoituksen.	 Seudun kunnista Jyväskylä ja Muurame ovat hakeneet avustusta ja saaneet sitä vuosina 2021-2023 yht. 814 050 € kts. kohteet s. 19. Jatkossa oleellista varmistaa riittävä suunnitteluvalmius, jotta avustumahdollisuutta voidaan hyödyntää täysimääräisemmin katuverkon kohteiden toteuttamisessa. Jyväskylässä kävelyn ja pyöräilyn katuverkon kohteiden ohjelmointi integroitu KymppiR-ohjelman yhteyteen ensimmäistä kertaa vuoden 2022 ohjelmassa.
14. Valtio osoittaa Jyväskylän seudun tärkeisiin liikennejärjestelmän toimivuutta, kestävyyttä ja turvallisuutta edistäviin kustannustehokkaisiin parantamishankkeisiin (suunnitteluun ja toteutukseen) vuosina 2022-23 yhteensä 3,3 miljoonaa euroa Liikenne 12 –suunnitelman mukaisesti. Rahoitusta kohdennetaan ja toimenpiteet priorisoidaan jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä sovittavalla tavalla seudun kuntien, Väyläviraston ja ELY-keskuksen yhteistyönä. Valtion rahoituksen edellytyksenä on, että seudun kunnat käyttävät toimenpiteisiin vastaavan summan.	 Vuosina 2022-2023 toteutettu hankkeita sekä edistetty suunnitteluvalmiutta yhteensä 6,28 milj. € (valtio 50 % ja kunnat 50 %). kts. kohteet s. 19. MAL-sopimuksen KUHA-rahoituksesta suurin osa kohdennettu uusien jalankulku- ja pyöräilyväylien toteuttamiseen. Ensimmäisellä MAL-kaudella vuosina 2022-2023 toteutettavat kohteet valikoituneet pitkälti suunnitteluvalmiuden lähtökohdista. Tarve kehittää pitkäjänteistä yli yhden MAL-sopimuskauden ulottuvaa ohjelmointia suunnitteluvalmiuden edistämiseksi sekä maantieverkon että katuverkon kohteiden osalta.

	KUHA-kohteet (valtion maantieverkko): toteutus	yht. €
1	2022: Äänekoski – Sumiaistentien (mt 6450), jalankulku- ja pyöräilyväylä: Suolahden keskusta	1,036
2	2022: Jyväskylä – Vesangantien (mt 16684) jalankulku- ja pyöräilyväylä (Könkkölä-Ruoke)	2,380
3	2023: Petäjävesi – Vt 23 Rautakylän teollisuusalueen liittymän ja pysäkin parantaminen	0,069
4	2023: Jyväskylän aluekeskusten joukkoliikenneterminaalien kehittäminen: Vaajakoski	0,194
5	2023: Laukaa – Suolahdentie (mt 637) jalankulku- ja pyöräilyväylä: Peurunka – Kuusa	1,271
6	2023: Jyväskylä – Autiokankaantien (mt 16707) jalankulku ja pyöräilyväylä	0,737
7	2023: Jyväskylä – liityntäpysäköintikohteiden toteutus Tikkakoskella 3 kpl	0,058
8	2023: Äänekoski – Konginkankaantie (mt 6456) pyöräliityntäpysäköinnin rakentaminen	0,012
9	2023: Toivakka – Viisarinmäentie (mt 618) tievalaistuksen toteuttaminen	0,140
	Suunnittelukohteet	
10	2023: Hankasalmi – Venekoskentien (mt 6411) liikenneturvallisuuskohteen suunnittelu	0,003
11	2023: Uurainen – Maantieden 6304 ja 627 Jalankulku- ja pyöräilyväyläyhteyksien suunnittelu	0,045
12	2023: Petäjävesi - Palvalahden teollisuusalueen liittymän (Pakolantie) parantaminen vt 18/23, tiesuunnitelma ja rakentamissuunnitelma	0,092
13	2023: Jyväskylä – Maantien 16623 (Keljonkankaantie) jalankulku- ja pyöräilyväylän suunnittelu	0,1
	2023: Liityntäpysäköintikohteiden suunnittelu (useamman kunnan alueella)	0,142
	YHTEENSÄ	6,28 M€
	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman valtionavustus (kunnan katuverkko)	Myönnetty avustus
14	Muurame: Riihivuorentien perusparannus ja korotetun kevyenliikenteenväylän rakentaminen (2021 avustushaku)	20 000 €
15	Muurame: Kappelintien kadun ja korotetun kevyenliikenteenväylän rakentaminen 33 000 € (2021 avustushaku)	33 000 €
16	Jyväskylä: Yrjönkadun muuttaminen pyöräkaduksi (2021 avustushaku)	188 550 €
17	Jyväskylä: Rantaraitti välillä Heikinkatu-Rauhalahden voimalaitos (2022 avustushaku)	532 500 €
18	Jyväskylä: keskustan pyöräpysäköinnin kehittäminen (2023 avustushaku)	40 000 €
	YHTEENSÄ	814 050€

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne

MAL-tiedolla johtaminen

Toimenpide	Toteutuminen	
15. Seudun yhteisen paikkatietoinfrastruktuurin ja rajapintaratkaisujen kehittäminen ajantasaisen MAL-tilannekuvan muodostamiseksi.		Toimenpidettä edistetty MAL-kehityskuvan yhteydessä toteutetun paikkatietoalustan kautta. Aineistojen jakamisessa edistetty rajapintaratkaisuja. Kehitystyö vaatii systemaattista panostusta tulevilla MAL-sopimuskaudella.
16. Seudullisten tiedolla johtamisen välineiden kehittäminen (mm. seudullinen asumiskatsaus). Kunnat yhteistyössä valtion kanssa kehittävät uusia tiedonkeruutapoja liikkumisen ajantasaisen tietopohjan ylläpitämiseksi.		Seudullinen asumiskatsaus julkaistu vuonna 2021 ensimmäistä kertaa koko seudun laajuisena, jatkossa asumiskatsaus integroituu osaksi seudun MAL-kehityskuvan seurantaan. Uudet tiedonkeruutavat liikkumisen tietopohjan ajantasaistamiseksi eivät ole edenneet.
17. Tarkemmista paikkatiedon analysointi-/selvityspalvelujen ostosta kiinnostuneet seudun kunnat selvittävät yhteistyössä Jyväskylän kaupungin kanssa edellytykset ko. palvelun tuottamiseen ja tilaamiseen.		Jyväskylä laatinut Laukaaseen joitain analyysejä. Systemaattista palveluntuotantomallia ei ole kuitenkaan toteutettu.
18. Seudullisen yhteensovittamistyön lisäksi seudun kunnat kehittävät omia sisäisiä MAL-suunnitteluprosessejaan. Jyväskylä kehittää maankäytön toteutusohjelmaansa (KymppiR) sisällöltään Jyväskylän MAL-ohjelmaksi.		Jyväskylä: kävelyn ja pyöräilyn pää- ja alueverkon kohteiden ohjelmointi sisällytetty ensimmäistä kertaa maankäytön ja asumisen rinnalle vuosittain päivitettävään KymppiR-ohjelmaan . Laukaa: valtuustokausittain hyväksyttävää (hyv. 2/2022) kaavoitusohjelmaa on täydennetty maankäytön suunnitteluhankkeiden lisäksi asumisen ja liikenteen tilannekuvalla. Jatkossa tavoitteena kehittää ohjelmaa kattamaan laajemmin kunnan MAL-kokonaisuutta. Vuoden 2023 aikana uudistettiin koko kunnan kattava rakennemalli, jossa yhteensovitettiin MAL-kokonaisuutta. Työtä ja suunnitteluratkaisua ohjasi osaltaan seudullinen MAL-kehityskuva. Rakennemalli linjaa mm. tulevaa maa- ja asuntopoliittisen ohjelman valmistelua.
19. Seudun kunnat ja valtio yhteistyössä luovat edellytykset uusien palveluiden kehittämiselle avaamalla yksityisen ja julkisen liikennetiedon rajapintoja , ja hyödyntävät liikkumisen dataa liikennesuunnittelussa ja liikenteen ohjauksessa.		Esim. joukkoliikenteen tietojen osalta rajapintaratkaisut olleet jo olemassa. Uusimmat tiedonkeruun ja hyödyntämisen tavat toistaiseksi enemmän kokeiluasteella. Eteneminen edellyttää myös valtion osapuolen panostuksen jatkamista yhteistyön etenemiseksi.

ASUMINEN JA ELINYMPÄRISTÖN LAATU

TAVOITTEET 2030+

Kokonaisvaltainen ja kestävä asumisen politiikka

Tarvetta vastaavan riittävän ja monipuolisen asuntotuotannon mahdollistaminen.

Vähintään 15 000 uutta asuntoa vuoteen 2030 mennessä.

Asuinalueiden eriytymiskehityksen ehkäiseminen ja asunnottomuuden poistaminen

Asumisen innovaatioiden ja eri väestöryhmille sopivien asumisen uusien muotojen kehittäminen

Riittävästä asemakaavavarannosta huolehtiminen.

Uusi asuntokaavoitus sijoitetaan joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyville vyöhykkeille.

ara

Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistäminen.

Seudun kuntien tavoite on, että valtion tukeman kohtuuhintaisen asumisen osuus seudulla on vähintään neljäsosa uudistuotannosta.

Puurakentamisen edistäminen

Rakennetun ympäristön viihtyisyyteen sekä viher- ja virkistysalueiden saavutettavuuteen ja riittävyyteen panostaminen

KESKEISET NOSTOT TOIMENPITEIDEN EDISTYMISESTÄ

Asuminen ja elinympäristön laatu

- **Asuntotuotannon määrälliset tavoitteet saavutettu**
Asuntoja valmistunut MAL-sopimuksen tavoitteen mukaisesti. Asuntotuotanto on keskittynyt kuitenkin vahvasti Jyväskylään. Poikkeuksellinen asuntomarkkinatilanne näkyi kuitenkin jo vuonna 2023 valmistuneiden asuntojen pienenevänä määränä. Myönnettyjen rakennuslupien määrä laski myös merkittävästi.
- **Kohtuuhintaisen asumisen osuus on ollut hyvällä tasolla, lähes 30 % valmistuneista asunnoista**
ARA-tuetta tuotantoa on valmistunut ainoastaan Jyväskylään ja Muurameen.
- **MAL-kehityskuvassa määritelty konkreettiset tavoitteet erityyppisen asuntotuotannon sijoittumiselle**
MAL-kehityskuvassa on tunnistettu otollisimmat sijainnit mm. pientalo- ja kerrostalo- sekä ARA-tuetun asumisen sijoittumiselle.
- **Tilannekuva seudun kuntien asumisesta laajentunut**
Kuluneella MAL-sopimuskaudella laadittu selvitykset seudun eri alueiden sosioekonomisesta tilasta sekä ARA-asuntokannan kasvattamisen tarkoituksenmukaisuudesta. Jatkossa panostuksia tarvitaan erityisesti lähiökehittämiseen ja olemassa olevan asuntokannan elinvoimaisuuden ylläpitämiseen. Varsinaisen seudun kuntien yhteisen asuntopoliittisen ohjelman laadintaa ei pidetä tarkoituksenmukaisena.
- **MAL-sopimuksen asumisen rahoitusinstrumentit tukeneet erityisesti Jyväskylän asuntotuotantoa.**
Jyväskylä saanut ARA:sta infra-avustusta usealle eri kohteelle. Puurakentamisen edistämiseen kytketty käynnistysavustus ARA-tuetussa tuotannossa ei sen sijaan ollut käytännössä aito kannuste.
- **Seudun viherverkko kuvattu ja kehittämisen tavoitteita linjattu ensimmäistä kertaa MAL-kehityskuvassa**
Keskeisenä tavoitteena on ollut tunnistaa ja turvata yhtenäinen ja kytkeytynyt viherrakenne erityisesti niillä kuntien raja-alueilla, joihin kohdistuu maankäytön muutospaineita ja joissa ekologisten yhteyksien turvaaminen edellyttää ylikunnallista yhteistyötä. Viherverkko nähdään myös seudullisena vetovoimatekijänä.

Asuminen ja elinympäristön laatu

Asumisen politiikka

Toimenpide	Toteutuminen/edistyminen
20. Seudun kunnat käyttävät ja kehittävät asuntopoliittisia ohjauskeinoja tavoitellessa monipuolisia ja sosiaalisesti tasapainoisia asuinalueita. Seudun kuntien tavoitteena on 4500 valmistunutta asuntoa kauden 2021–2023 aikana. Tavoitteena on, että kohtuuhintaisen asumisen osuus kokonaistarjonnasta on riittävällä tasolla.	● Asuntotuotanto ollut määrällisen tavoitteen saavuttamisen näkökulmasta riittävää. Vuosina 2021-2023 valmistunut yhteensä 4 427 asuntoa. ARA-tuetun asuntokannan osuus koko asuntokannasta seudulla on 16 %.
21. Seudun kunnat laativat selvityksen seudun eri alueiden sosioekonomisesta tilasta. Selvityksessä kehitetään tiedolla johtamisen menetelmiä ja etsitään toimivia tapoja seurata ja kuvata alueellista eriytymiskehitystä ja tarvittaessa reagoida siihen. Tämän selvityksen pohjalta arvioidaan tarve laatia seudullinen asuntopoliittinen ohjelma.	● Selvitys valmistunut keväällä 2023. Jatkossa panostuksia tarvitaan erityisesti lähiökehittämiseen ja olemassa olevan asuntokannan elinvoimaisuuden ylläpitämiseen. Varsinaisen seudun kuntien yhteisen asuntopoliittisen ohjelman laadintaa ei pidetä tarkoituksenmukaisena, sillä asuntotuotannon volyymit seudun kunnissa hyvin erilaisia keskuskaupunkiin nähden.
22. Valtio tukee seudun kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Painopiste on keskusta-alueiden ja joukkoliikenteeseen tukeutuvien alueiden täydennysrakentamisessa. Valtio ja seudun kunnat selvittävät yhteistyössä valtion tukeman asuntotuotannon osuuden kasvattamisen edellytykset ja tarkoituksenmukaisuuden. Selvityksen yhteydessä otetaan huomioon seudun asuntomarkkinatilanne, valtion tukeman asuntotuotannon vaikuttavuus sekä alueiden tasapainoinen kehitys.	● Selvitys valmistunut keväällä 2023. Lisäksi ARA-tuotannon kasvattamisen edellytyksiä selvitetty Jyväskylän kaupungin osalta osana Jyväskylän KymppiR2022-ohjelmaa. Johtopäätökset
Seudun kuntien tavoite on, että valtion tukeman kohtuuhintaisen asumisen osuus seudulla on vähintään neljäsosa uudistuotannosta. Kohtuuhintaiseksi asuntotuotannoksi tässä luetaan ARA-rahoituksella toteutettavat vuokra-asunnot, asumisoikeusasunnot, asunnot ikääntyneille, asunnottomille, kehitysvammaisille, opiskelijoille, nuorisolle ja muille erityisryhmille sekä ARA:n tukemat asumisen kokeilut.	● Vuosien 2021-2023 asuntotuotannosta 29 % oli ARA-tuettua tuotantoa (Jyväskylä ja Muurame).

Asuntoja valmistunut lähes tavoitteen mukaisesti vuosina 2021-2023

TAVOITE

Vähintään 15 000 uutta asuntoa vuoteen 2030 mennessä. Vuosina 2021-2023 yhteensä 4 500 asuntoa

TAVOITE

kohtuuhintaisen asumisen osuus seudulla on vähintään neljäsosa uudistuotannosta.

Valmistuneet asunnot:

vuonna 2021: 1505
vuonna 2022: 1870
vuonna 2023: 1052
yht. 4427

Valmistuneet

ARA-tuetut asunnot, osuus asuntotuotannosta:

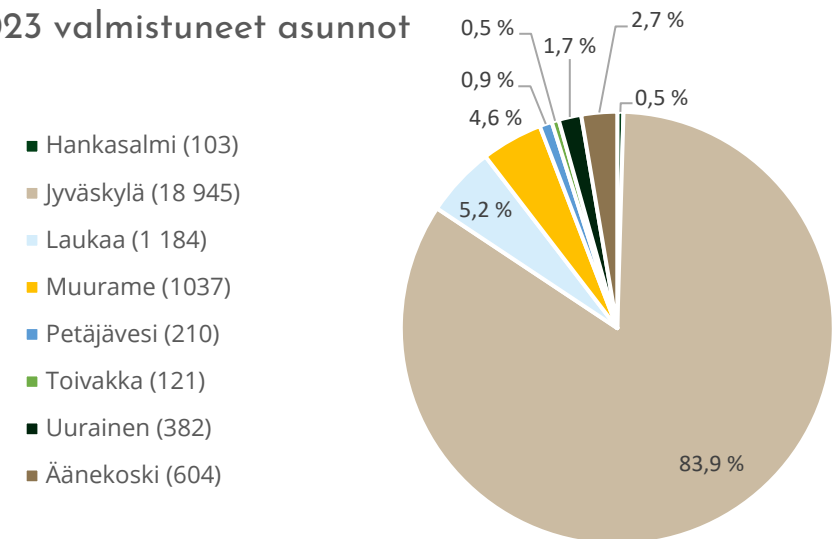
vuonna 2021: 619 (41 %)
vuonna 2022: 412 (22 %)
vuonna 2023: 266 (25 %)
yht. 1297 (29 %)

- Seudun asuntotuotanto on keskittynyt yhä enemmän Jyväskylään. Vuosina 2021-2023 Jyväskylän osuus asuntotuotannosta oli 87 %, kun vuosina 2010-2022 osuus oli 84 %. Kerrostaloasunnoista jopa 95 % rakennettiin Jyväskylään, pientaloista 61 %.
- Vuosien 2021-2022 asuntotuotannosta keskimäärin 29 % on ollut ARA-tuettua tuotantoa, mikä vastaa MAL-sopimuksessa asetettua tavoitetta. ARA-tuotannosta 36 % on ollut erityisryhmille suunnattua asuntotuotantoa (mm. opiskelijat, tehostettu palveluasuminen) ja 30 % asumisoikeusasuntoja.

Vuonna 2021-2023 valmistuneet asunnot

	Pientalot	Rivi- ja ketjutilat	Kerrostalo	Muut	Yhteensä	ARA-tuetut asunnot
Hankasalmi	9	0	0	21	30	0
Jyväskylä	580	282	2988	12	3862	1258
Laukaa	113	29	63	1	206	0
Muurame	143	0	88	2	233	39
Petäjävesi	21	0	0	0	21	0
Toivakka	9	0	0	0	9	0
Uurainen	32	0	0	0	32	0
Äänekoski	34	0	0	0	34	0
Yhteensä	941	311	3139	36	4427	1297

2021-2023 valmistuneet asunnot

Asuminen ja elinympäristön laatu

Asumisen politiikka

Toimenpide	Toteutuminen/edistyminen
23. Kaavoitusta ja maapoliittisia keinoja kuten maankäyttösopimuksia ja tontinluovutusta käytetään kohtuuhintaisen asuntotuotannon lisäämiseksi erityisesti Jyväskylän keskustassa ja aluekeskuksissa. Seudun kunnat varmistavat seudun asuntotuotantotarvetta vastaavan kaavavarannon vastaamaan noin viiden vuoden kehityksen tarvetta, ja varmistavat kestäviin kulkutapoihin tukeutuvien asemakaavojen toteuttamisedellytykset ja tonttien käyttöön saamisen. Uusi asuntokaavoitus sijoitetaan joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvälle vyöhykkeille. Vähintään 80 % uusien asemakaavojen asumisen kerrosalasta suunnataan maakuntakaavan seudullisesti merkittäviin tiivistettäviin taajamiin.	 Jyväskylän kaupungin uudet maankäyttösopimuslinjaukset hyväksytty 2021. Tavoitteena mm. keskusta-alueen kehittäminen ja täydennysrakentamisen edistäminen. Tontinluovutuksessa tontteja on kohdennettu kohtuuhintaiseen asuntotuotannon tarkoituksenmukaisilta sijainneilta asuntokannan monipuolisuudesta huolehtien. Muuramessa on valmistunut maa- ja asuntopoliittinen ohjelma. Määrällinen asemakaavavaranto on pääosin riittävä kysyntään nähden erityisesti kerrostalo-rakentamisen varannon osalta. Pientalotonttivaranto on niukempi.
24. Valtio osoittaa vuosina 2021-2023 puurunkoisten kerrostalojen 5000 euron asuntokohtaista käynnistysavustusta keskusta-alueille ja joukkoliikennevyöhykkeelle rakennettaville pitkän korkotuen muille kuin erityisryhmille tarkoitetuille vuokra-asunnoille.	 Seudulla ei toistaiseksi valmistunut/käynnissä rahoitusehdot täyttäviä hankkeita. Seudulle myönnetty vuosina 2021-2023 rakennuslupa 54 uudelle kerrostalolle, josta viisi puurakenteista.
25. Valtio osoittaa seudun kunnille kunnallistekniikka-avustuksia. Painopiste kunnallistekniikka-avustusten kohdentamisessa on keskusta-alueiden ja joukkoliikenteeseen tukeutuvien alueiden täydennysrakentamisessa.	 Jyväskylä saanut vuosien 2021-2022 haussa avustusta yht. 1,68 milj.€ kts. kohteet s. 27. Avustus enintään 30 % hankkeen hyväksytyistä kustannuksista

ARA:n infra-avustuskohteet Jyväskylän seudulle: vuosien 2021-2022 avustushaut

**Jyväskylä: Keljonkatu 26 –
purkavaa täydennysrakentamista
entisen vanhainkodin tilalle
(240 000 €)**

Alueelle toteutetaan pien-, rivi- ja kerrostaloasuntoja monien eri asukasryhmien tarpeisiin. Suunnitella oleva kaavaratkaisu mahdollistaa kortteliin myös pienehkön tehostetun palveluasumisen yksikön sekä yhteisöllistä asumista ikääntyneille muun kerrostalorakentamisen yhteyteen.

Keljonkatu 26 kortteli on esimerkki siitä, kuinka Jyväskylän täydennysrakentaminen painottuu nykyisin yhä enemmän jo kertaalleen rakennetuille, maankäytön muutosalueille.

**Jyväskylä: Kauramäki –
kaupunkirakenteen keskeisin
laajenemissuunta ja painopiste
(840 000 €)**

Alueen kaavoitus jatkuu vaihteittain uuden kokoojankadun mukaisesti kohti Ylämyllyjärveä. Kokoojakadun toteutuminen kokonaisuudessaan mahdollistaa Ylämyllyjärven kautta Kauramäen läpi kulkevan bussilinjan kehittämisen. Tämä parantaa alueen joukkoliikenteellistä saavutettavuutta merkittävästi ja nopeuttaa joukkoliikenteen matka-aikoja.

**Jyväskylä: Kankaanaukio – Jyväskylän
merkittävimmän
kaupunkikehityshankkeen sydän
(315 000 €)**

Kankaan alue on Jyväskylän merkittävin maankäytön muutosalue, jossa vanhan paperintehtaan toiminnan päätyttyä aluetta on lähdetty kehittämään asuin- ja työpaikka-alueeksi. Kankaalla on tällä hetkellä jo 1200 asukasta ja siitä tavoitteena muodosta yli 5000 asukkaan ja 21000 työntekijän alue vuoteen 2040 mennessä.

Infra-avustus kohdennetaan Kankaanaukion ja sen ympäristön toteuttamiseen, josta rakentuu alueen keskeinen tapahtumatoiminnan mahdollistama aukio.

**Jyväskylä: Samulinniitty –
monipuolista täydennys-
rakentamista Päijänteen
tuntumaan (285 000 €)**

Alueen asuntokanta tulee muodostumaan kerros-, pien- ja rivitaloista. Osa tonteista luovutetaan kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon, mikä monipuolistaa alueen ympärillä olevaa pääosin pientalopainotteista asuntokantaa. Alueelle tulee sijoittumaan myös yksityinen päiväkotiki ja seniorei- ja palveluasumista.

Asuminen ja elinympäristön laatu

Asumisen politiikka

Toimenpide	Toteutuminen/edistyminen
26. Seudun kunnat kehittävät eri väestöryhmille sopivia asumisen uusia muotoja ja asumisen innovaatioita sekä erilaisia hybridihankkeita kaavoituksen ja tontinluovutuksen keinoin.	 Nostoja eri väestöryhmille sopivista asumisen uusista muodoista ja innovaatioista s. 29. Painopiste ollut Jyväskylässä ikääntyvien asumisessa ja opiskelija-asumisessa. Uusia kaupunkipientalorakentamisen mahdollisuuksia kehitetty Jyväskylässä ja Laukaassa.
27. Seudun kunnat sitoutuvat ehkäisemään ja vähentämään asunnottomuutta tavoitteena asunnottomuuden puolittaminen vuoden 2022 loppuun mennessä. Jyväskylä osallistuu vuosina 2020–2022 toteutettavaan asunnottomuuden yhteistyöohjelmaan, jonka tavoitteena on lisätä kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa asunnottomille sekä vahvistaa seudun kuntien asunnottomuustyötä. Ohjelmaan osallistuvat seudun kunnat tekevät kattavan suunnitelman asunnottomuuden puolittamiseksi omalla alueellaan ja ovat oikeutettuja hakemaan kehittämisavustusta asunnottomuutta vähentävien ja asumista tukevien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen ja käyttöönottoon.	 Jyväskylä osallistui vuosina 2020–2022 toteutettavaan asunnottomuuden yhteistyöohjelmaan, jonka tavoitteena on ollut lisätä kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa asunnottomille, vahvistaa kaupungin asunnottomuustyötä sekä laatia suunnitelma asunnottomuuden puolittamiseksi. Yhteistyöohjelman tarkastelujaksolla, vuosina 2018–2022, asunnottomuus on vähentynyt Jyväskylässä noin 48 %, joten puolittamisen tavoite on lähes saavutettu. Vuoden 2022 asunnottomuusluku oli 106, vuonna 2023 luku oli 118.
28. Seudun kunnat kiinnittävät huomiota asuinalueiden tasapainoiseen kehitykseen. Valtio toteuttaa vuosina 2020-2022 poikkihallinnollisen lähiöiden kehittämisohjelman korostaen lähiöiden kehittämistä kokonaisvaltaisesti, suunnitelmallisesti ja strategisesti, kehittämisen laaja-alaista yhteistyötä sekä tietoon perustuvaa suunnittelua ja kehittämistä. Ohjelman osana valtio myöntää kasvukeskuskaupungeille avustusta, jonka edellytyksenä on, että lähiökehittämisestä on laadittu ympäristöministeriön hyväksymä suunnitelma, ja että segregaaation ehkäiseminen lähiöitä kehittämällä on osa kunnan strategista suunnittelua.	 Jyväskylä osallistui vuosina 2020-2022 lähiöohjelmaan Hyvinvointia ja elinvoimaa Huhtasuolle -hankkeella. Hankkeessa paneuduttiin asukkaiden hyvinvointiin mm. ennaltaehkäisevien ja jalkautuvien neuvonta- ja ohjauspalvelujen kautta. Rakennetun ympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden tunteen parantamiseksi alueella on uusittu yli 900 valaisinta ja parhaillaan rakennetaan kahta uutta puistoa ja saneerataan hulevesipuistoa. Kokonaisinvestointi hankkeessa alueelle on yhteensä noin 1,5 milj. €, josta valtion avustusten osuus 35 % (ei MAL-sopimukseen sidottua rahoitusta)

Nostoja asumisen kehittämisestä

Ikääntyvien asuminen

Jyväskylä: Keljonkatu 26

Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa monipuolinen puurakenteinen asuntorakentaminen entisen Keljon vanhainkodin tontilla: rivi-/pientaloasumista, senioriasumista, ikääntyneiden palveluasumista sekä esteettömiä kerrostaloasuntoja.

Opiskelija-asuminen

Jyväskylä: KOAS & Soihtu Korttelikylä

Vuonna 2023 valmistunut opiskelija-asumisen kortteli koostuu viidestä kerrostalosta Jyväskylän keskustan tuntumassa. Kohteissa on kiinnitetty erityistä huomioita yhteisöllisyyteen ja laadukkaisiin yhteiskäyttötiloihin sisäpihaa myöten.

Jyväskylä: Kuokkalan Kalon

Asuntoreformikilpailu 2018 voittajatyön pohjalta laadittu kaava sai lainvoiman vuonna 2021.

Hankkeessa halutaan edistää elinkaariajattelua ja kiertotalouden mahdollisuuksia sekä pienentää rakentamisen aiheuttamaa hiilijalanjälkeä käyttämällä massiivipuurakentamista. Asumista tukevat palvelut tuodaan helpottamaan kaikenikäisten arkea ja yhteiskäyttöiset tilat sisällä ja ulkona suunnitellaan mahdollistamaan asukkaiden kohtaamisen ja yhteisöllisyyden syntymisen. Hankkeessa kehitetään myös muistiystävällistä asumista.

Havainnekuva: Inaro

Kaupunkipientalot

Laukaa: Jokiniementien Neulanen

Laukaassa toteutettiin keväällä 2023 kaavamuutoksen pohjaksi tontinluovutuskilpailu, jonka tavoitteena on toteuttaa uudenlaista asuntotuotantoa Laukaan keskustaan. Kohteeseen suunnitellaan puurakenteisia, pääsääntöisesti kaksikerroksia, erillistaloja tai kytkettyjä taloja. Talotyyppinä on kehitelty mallia, jossa olisi kaksikerroksinen pääasunto, johon voisi helposti liittää vaikka sivuasunnon.

Jyväskylä: Samulinniitty

Samulinniityn kaavamuutoksen yhtenä tavoitteena on ollut tarjota uudenlaisia rakentamisen mahdollisuuksia. Perinteisempien kerros- ja rivitalotonttien lisäksi alueella on tontteja, jonne on mahdollista toteuttaa erillisiä pieniä, 80 kerrosneliömetrin rakennusmassoja, jotka mahdollistavat uudenlaista asumista ja kaupunkikuvaa.

Asuminen ja elinympäristön laatu

Ekologinen ja kestävä rakentaminen ja ympäristö

Toimenpide	Toteutuminen/edistyminen
29. Seudun kunnat panostavat liikuntaan ja ulkoiluun kannustavien elinympäristöjen rakentumiseen. Omaehtoinen, terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikkuminen ja sen mahdollistava viherrakenne nähdään vetovoimatekijänä, joka edistää niin sosiaalista hyvinvointia kuin ekologista kestävyyttä. Seudun MAL-kehityskuvan laadinnan yhtenä lähtökohtana on yhtenäisen ja kytkeytyneen viherrakenteen säilyminen . Hyvin saavutettavat lähivirkistysalueet sekä viheryhteyksien jatkuvuus laajemmille ulkoilu- ja luontoalueille luovat pohjaa liikuntaan ja ulkoiluun kannustavien elinympäristöjen rakentumiselle sekä kestävään liikkumiseen pohjautuvien asuinalueiden rakentumiselle. Kytkeytynyt viherverkosto palvelee myös luonnon monimuotoisuuden sekä seudullisten viheryhteyksien turvaamista.	 Seudullisen viherverkon kuvaus laadittu osana Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvaa. MAL-kehityskuvakartassa on kuvattu merkittävimmät seudulliset virkistysalueet ja -reitit sekä matkailukeskukset. MAL-kehityskuvatyön keskeisenä tavoitteena on ollut tunnistaa ja turvata yhtenäinen ja kytkeytynyt viherrakenne erityisesti niillä kuntien raja-alueilla, joihin kohdistuu maankäytön muutospaineita ja joissa ekologisten yhteyksien turvaaminen edellyttää ylikunnallista yhteistyötä.
30. Seudun kunnat edistävät ekologista ja kestäväää rakentamista edistetään pilotoimalla ilmastoystävällistä kaavoitusta.	 Jyväskylä: Ilmastoviisaalle kaavoitukselle saatu rahoitusta YM:n vähähiilisen rakentamisen ohjelmasta. Ilmastoviisasta kaavoitusta edistetty mm. Kankaan Suvannon arkkitehtikilpailussa ja suunnittelutyössä. Muurame: Olympiakylän asemakaavoitukseen on haettu YM:n avustusta vihreän siirtymän edistämiseksi. Kaavoituksessa otetaan huomioon uusiutuvan energian mahdollisuudet mm. tonttien sekä ohjeellisten rakennusmassojen sijoittelun suhteen.

Asuminen ja elinympäristön laatu

Ekologinen ja kestävä rakentaminen ja ympäristö

Toimenpide	Toteutuminen/edistyminen
31. Seudun kunnat tukevat ja edistävät puurakentamista kaavoituksessaan ja tontinluovutuksessa.	 Jyväskylä: valtuusto hyväksyi syksyllä 2022 uuden Kymppi^R-ohjelman , joka sisältää konkreettisia tonttimarkkinoinnin tavoitteita puurakentamisen edistämiseksi. Puurakentamista edistetään tarjoamalla varattavaksi puurakentamisen hankkeisiin vuosittain vähintään kolme kerros-/rivitalotonttia sekä yksi yleiseen tai liikerakentamiseen tarkoitettu tontti. Vuosina 2022-2023 tavoitetta ei saavutettu.
32. Seudun kunnat kehittävät kiertotalousratkaisuja rakentamisessa ja asumisessa sekä lisäävät uusiomateriaalien hyödyntämistä.	 Ei projektia tms. hanketta, jossa asiaa olisi erityisesti edistetty. Jyväskylässä kiertotalousratkaisujen hyödyntämistä selvitetty Keljonkatu 26 kaavassa (ei todettu kannattavaksi). Vaatisi erillistä hankkeistamista ja henkilöresurssia.

ELINVOIMAINEN JA SAAVUTETTAVA JYVÄSKYLÄN KAUPUNKISEUTU

TAVOITTEET 2030+ ELINVOIMAINEN JA SAAVUTETTAVA JYVÄSKYLÄN KAUPUNKISEUTU

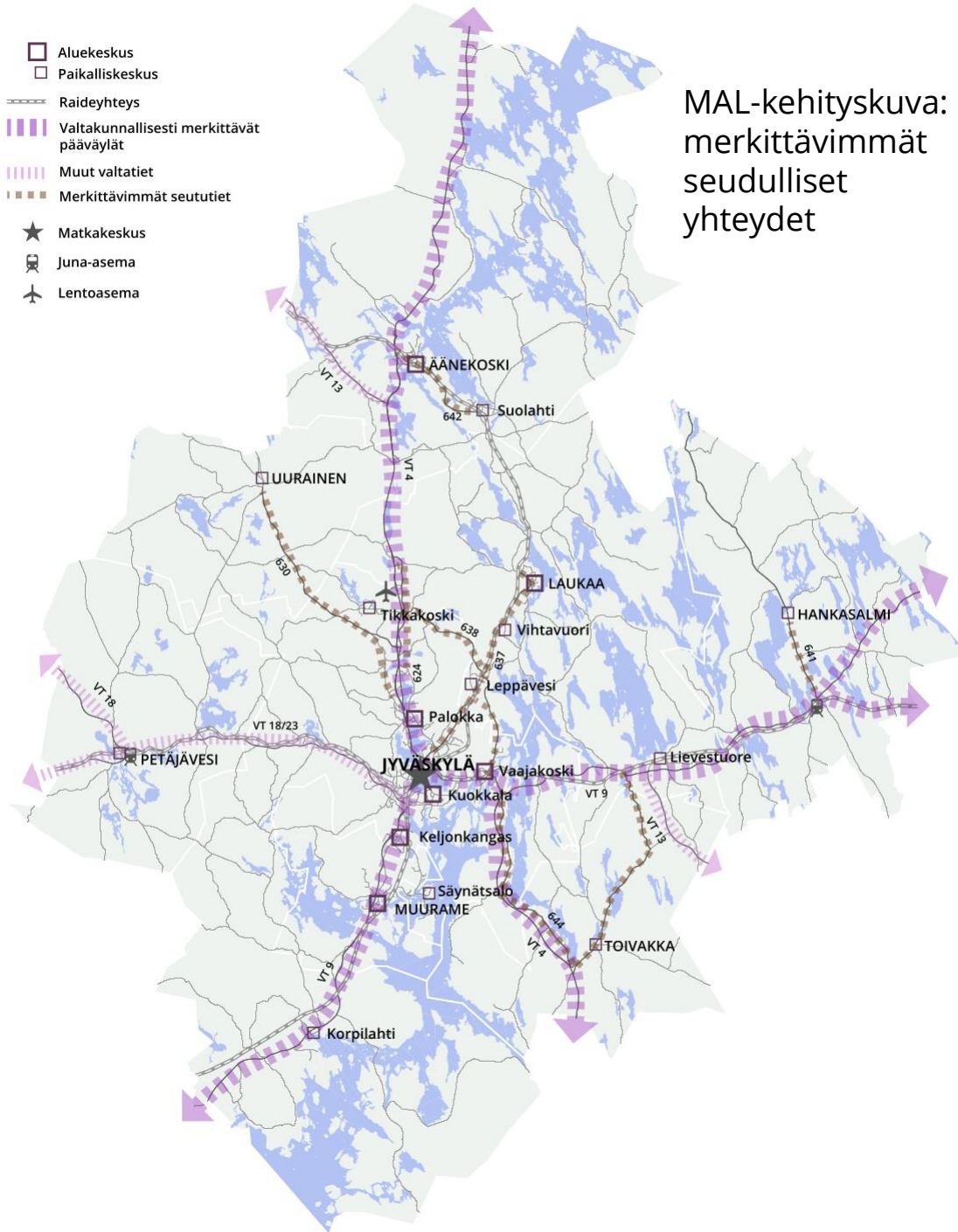

215 000 asukkaan
edelleen kasvava
kaupunkiseutu

Rata- ja tieliikenteen solmualueena kaupunkiseutu on saavutettavuudeltaan ja tunnettuudeltaan kiinteä osa suurten kaupunkiseutujen verkkoa.

Seutua halkovien liikenneväylien, kuten **valtatie 4**, **kehittäminen** tukee alueen vahvaa asemaa valtakunnallisena logistisena keskuksena sekä luo edellytyksiä elinkeinoelämän kasvulle Jyväskylän seudulla ja sen ulkopuolella. **Jyväskylä-Tampere -välin raideyhteyden kehittyminen** on edistänyt seudun elinvoimaa ja laajentanut seudun kestävän liikkumisen työssäkäyntialuetta.

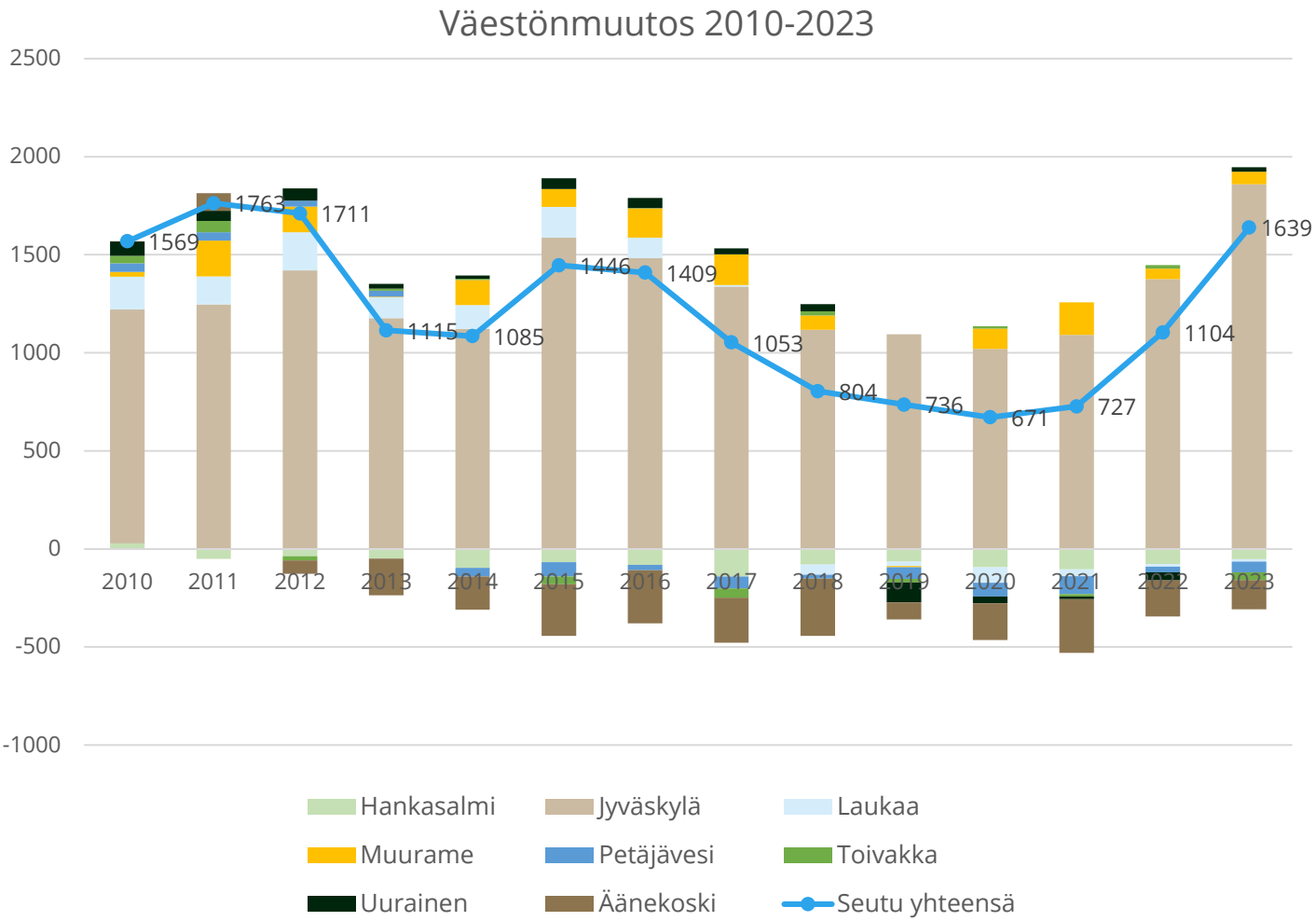
- Aluekeskus
- Paikalliskeskus
- Raideyhteys
- Valtakunnallisesti merkittävät pääväylät
- Muut valtatiet
- Merkittävimmät seututiet
- Matkakeskus
- Juna-asema
- Lentoasema

MAL-kehityskuva:
merkittävimmät
seudulliset
yhteydet

Seudun väestönkasvu aiempia vuosia suurempaa

Väestönkasvua kuitenkin vain kolmessa kunnassa

TAVOITE 2030+
215 000 asukkaan
edelleen kasvava
kaupunkiseutu

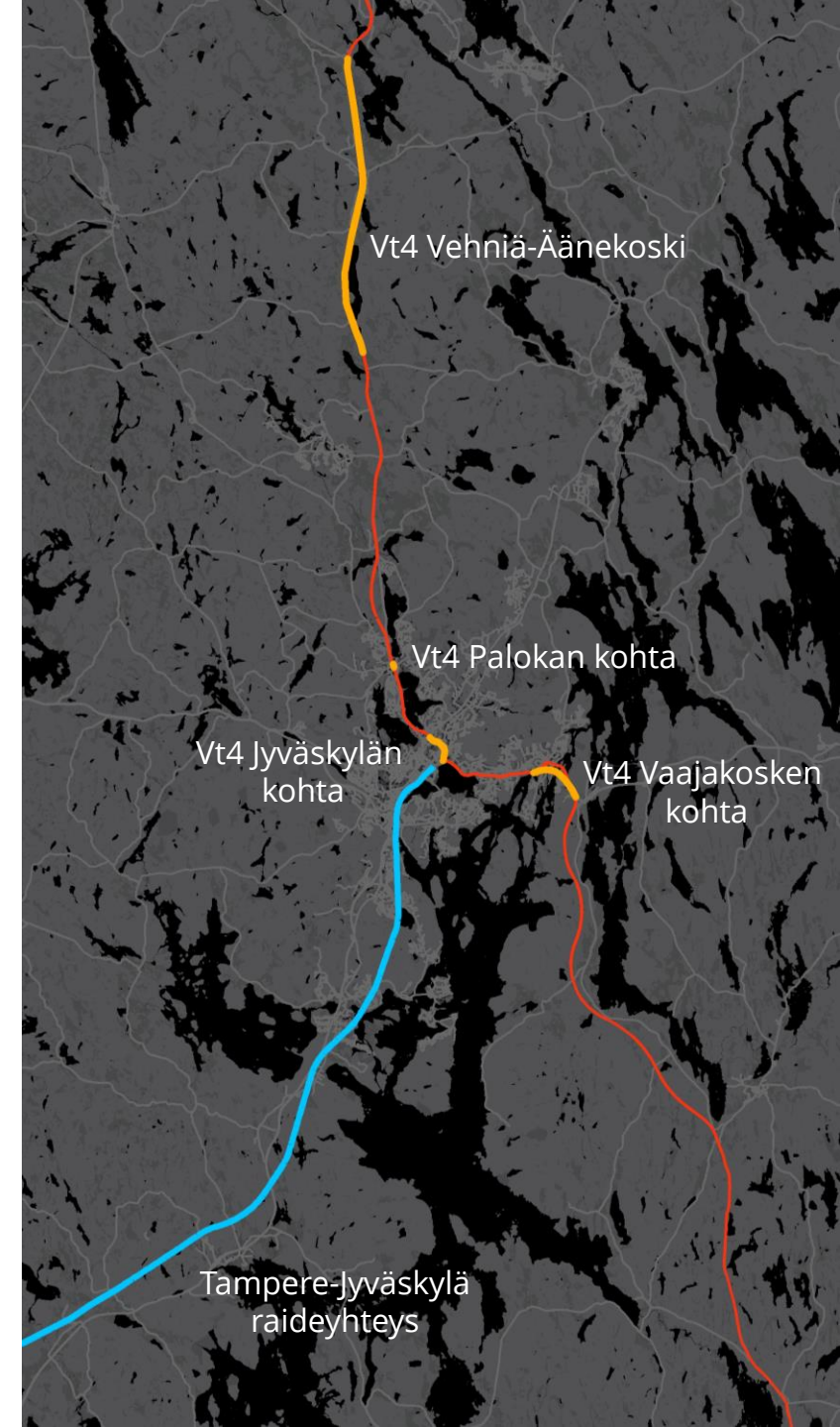
Tavoitteen saavuttaminen edellyttää
vähintään 834 asukkaan vuotuista kasvua

	Väestömäärä 2023	Muutos 2020-2023	Muutos 2010-2023
Hankasalmi	4 549	-233 (-5,1 %)	-993 (-21,8 %)
Jyväskylä	147 746	4 326 (2,9 %)	16 930 (11,5 %)
Laukaa	18 762	-61 (-0,3 %)	620 (3,3 %)
Muurame	10 551	248 (2,7 %)	1 295 (12,3 %)
Petäjävesi	3 596	-176 (-4,9 %)	-426 (-11,8 %)
Toivakka	2 368	-33 (-1,4 %)	-50 (-2,1 %)
Uurainen	3 615	-31 (-0,9 %)	160 (4,4 %)
Äänekoski	17 971	-606 (-3,4 %)	-2 273 (-12,6 %)
Yhteensä	209 158	3470 (1,7 %)	15 263 (7,3 %)

Seudun kuntien prioriteetit valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan

Hankkeiden tilanne Väyläviraston investointiohjelmassa 2025-2032

- **Jyväskylä-Tampere välin raideyhteyden parantamisen käynnistäminen:**
Ei sisälly Väylän investointiohjelmaan 2025-2032. Käynnissä suunnitteluhanke ja pieniä parannuksia sisältävä toteutushanke.
- **Vt4:n kehittäminen**
 - **Vaajakosken kohta välillä Aholaita-Haapalahti-Kanavuori:**
Väylän investointiohjelmassa 2025-2032 prioriteetti-tiluokassa 2. (ohjelman aikajänteen loppupuolella). Tavoitteena toteutusvalmius vuoden 2024 aikana (kaavat ja tiesuunnitelmat).
 - **Jyväskylän kohta välillä Aholaita-Lohikoski:**
Ei sisälly Väylän investointiohjelmaan 2025-2032. Tiesuunnitelman kesken.
 - **Valtatie 4 Palokan kohta:**
Mainittu Väyläviraston investointiohjelman 2025-2023 liitteessä 4 kohdassa "merkittävimmät MAL-kaupunkiseuduilta esille nostetut maantiehankkeet", jotka on tunnistettu kustannustehokkuudeltaan ja vaikutuksiltaan hyviksi tiehankkeiksi, jotka ovat joko maankäytön kehittämisen tai joukkoliikenteen kannalta merkittäviä ja täyttävät yhteisrahoituksen kriteerit.
 - **Vehniä-Äänekoski:**
Ei sisälly Väylän investointiohjelman luonnokseen 2025-2032. Tiesuunnitelman laadinta käynnissä ja se valmistuu 2025.

Elinvoimainen ja saavutettava Jyväskylän kaupunkiseutu

Toimenpide	Toteutuminen/edistyminen
33. Seudun kunnat selvittävät Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvatyössä seudullisten työpaikka- ja yritysalueiden sijaintikysymyksiä suhteessa kestäväan liikkumiseen ja logistisen solmukohta-aseman hyödyntämiseen.	 Jyväskylän seudun MAL-kehityskuva valmistunut ja sen yhteydessä määritelty keskusten ohella merkittävimmät työpaikka- ja yrityskeskittymät ja niihin liittyvät kehittämisperiaatteet: matkatuotoksiltaan suuret työpaikkakeskittymät ja tilaa vaativat työpaikkakeskittymät
34. Jyväskylän kaupunki selvittää yhteistyössä Väyläviraston ja ELY-keskuksen kanssa Jyväskylän asemanseudun maankäytön kehittämismahdollisuuksia. Kehittäminen pitää sisällään myös Lutakkoa ja ydinkeskustaa yhdistävät uudet yhteydet. Väylävirasto, Keski-Suomen ELY-keskus ja Jyväskylän kaupunki sitoutuvat edistämään suunnittelua hakemalla ratkaisuja Rantaväylän (vt 9) liikenneratkaisujen löytämiseksi. Valtio arvioi Rantaväylän (Satamakadun ja Mattilanniemen kohdat) tarkentavan väyläsuunnittelun ajoittumista osana Liikenne12 –suunnitelman mukaista suunnitteluohjelmaa.	 Keskusta-asemanseudun toteutusedellytysten selvitys (mukana kansihanke) valmistunut 2021. Keski-Suomen ELY-keskus yhteistyössä kaupungin kanssa käynnistänyt Rantaväylän aluevarausuunnitelman laadinnan.
35. Valtio on sitoutunut Jyväskylä-Tampere raideyhteyden kehittämiseen 19 milj. euron valtuudella, jolla edistetään tavara- ja henkilöjunaliikenteen sujuvuutta, parannetaan radan välityskykyä sekä edistetään radan elinkaaritehokasta kunnossapitoa. Jyväskylä-Tampere-rataosa on tunnistettu liikenneverkon strategisessa tilannekuvassa yhdeksi keskeisimmistä ja kriittisimmistä rataverkon parantamiskohteista. Valtio arvioi myöhempien vaiheiden toteutuksen osana Liikenne12 –suunnitelman mukaista investointiohjelmaa.	 Rakentamisen valtuus viime vuonna korotettu 24,5 milj. euroon, suunnitteluvaltuus ollut 1,8 milj. euroa. Yleinen kustannustason nousu on aiheuttanut sen, että kaikkea alkujaan ajateltua sisältöä ei saada lisävaltuudesta huolimatta toteutettua. Isoimpana kokonaisuutena Muuramen ja Torkkelin liikennepaikkojen muutostyöt ovat urakkalaskennassa. Vaarana on, että molempia ei pystytä jäljellä olevalla rahoituksella toteuttamaan. Tällöin toteutetaan ainoastaan Muurame ja loppurahalla Muurame-Jyväskylä perusparannuskohteita

Elinvoimainen ja saavutettava Jyväskylän kaupunkiseutu

Toimenpide	Toteutuminen/edistyminen
36. Valtio edistää valtakunnallisia liikennejärjestelmän toimenpiteitä Liikenne12 -suunnitelman sekä toimeenpanossa valmisteltavien suunnittelu- ja investointiohjelman mukaisesti. Valmistelussa huomioidaan myös maankäytön kehittämisen tarpeet. Liikenneverkon strategisessa tilannekuvassa on Jyväskylän seudun kannalta tunnistettu seuraavat pääväyliä koskevat puutteet: Jyväskylä-Tampere -rataosa, Vt 4 Jyväskylän ja Vaajakosken kohdat, Vt 4 Vehniä-Äänekoski, Vt 9 Jyväskylän kohta, Vt 9 Muurame-Jyväskylä, Vt 9 Korpilahden kohta.	 Kts. s. 35. Valtatien 9 Korpilahti - Keljonkangas välin YVA prosessi käynnistyy 2024, jonka jälkeen voidaan käynnistää lain mukaisen yleissuunnitelman laadinta. Valtatiellä 9 Jyväskylän kohdalla on käynnissä aluevaraussuunnitelma, joka valmistuu 2025. Liikenne 12 -suunnitelman perusteella laaditun väyläverkon investointiohjelman toteutusta on hidastanut väyläverkon kehittämisen määrärahojen rajallisuus. Lisäksi on edistetty hallitusohjelmaan sisältyvän investointiohjelman hankkeiden toteutusta. Seuraava väyläverkon investointiohjelma laaditaan päivitetyn Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti vuonna 2025.
37. Seudun kunnat selvittävät Äänekosken kaupungin liittymistä Jyväskylän seutukuntaan.	 Ei ole edistynyt.

Lisäksi:

- Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvan yhteydessä on laadittu [kooste Jyväskylän kaupunkiseudun liikenneverkon keskeisistä kehittämistarpeista](#), jotka kohdistuvat erityisesti maantieverkon palvelutasopuutteisiin sekä yhdyskuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta keskeisiin yhteyksiin.
- WSP Oy:ltä tilattu selvitys [Jyväskylän seudun elinvoiman tilannekuvasta ja potentiaalianalyysistä](#)

3. SEURANTAINDIKAATTORIT

JYVÄSKYLÄN SEUDUN MAL-KEHITYSKUVAN SEURANTA-INDIKAATTORIT KYTKEYTYVÄT OSAKSI MAL-SOPIMUKSEN SEURANTAA

- [MAL-kehityskuva](#) on karttapohjainen pitkän aikavälin suunnitelma seudun yhdyskuntarakenteen, viherrakenteen ja liikennejärjestelmän kehittämisestä (vrt. kaupunkiseutusuunnitelma).
- MAL-kehityskuvassa on tarkennettu ja konkretisoitu MAL-sopimukseen kirjattuja tavoitteita ja toimenpiteitä sekä yhteensovitettu seudulla aiemmin laadittuja maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevia strategioita, selvityksiä ja suunnitelmia. Keskeisiä teemoja ovat:
 - asumisen ja työpaikkarakentamisen sijoittuminen suhteessa kestäväan liikkumiseen
 - liikennejärjestelmän ja -verkon kehittämisen painopisteet
 - pyöräilyn tavoiteverkon määrittely sekä
 - viherrakenteen kehittämisperiaatteet virkistyskeskuksien ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi

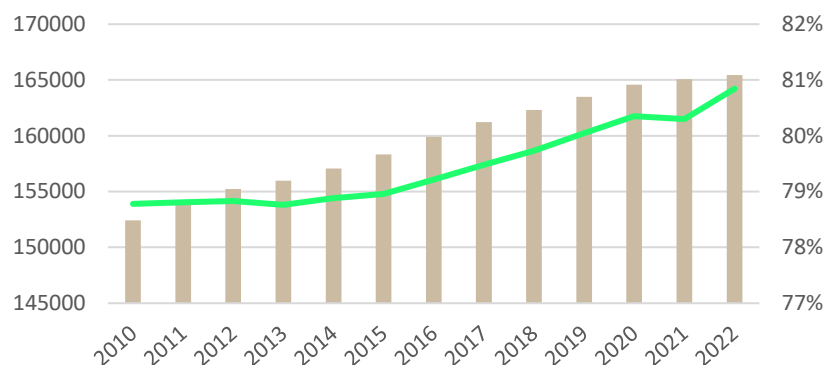
TAVOITTEET		VYÖHYKEKOHTAISET SEURANTAMITTARIT/-INDIKAATTORIT
Väestö	Jyväskylän kaupunkiseutu on vuonna 2030 vähintään 215 000 asukkaan edelleen kasvava, elinvoimainen kaupunkiseutu.	Seurataan väestömäärän kehitystä sekä täydentyvissä ja tiivistyvissä taajamissa (vyöhykkeet I ja II) asuvan väestön määrää ja osuutta koko väestöstä
Asunnot	Seudulle rakentuu vuoteen 2030 mennessä vähintään 15 000 uutta asuntoa* ARA-tuetun asumisen osuus seudulla on vähintään neljäsosa uudistuotannosta *vuoden 2020 tasosta	> 90 % valmistuvista kerrostaloasunnoista tiivistyviin taajamiin (vyöhyke I) > 95 % valmistuvista rivitaloasunnoista tiivistyviin ja täydentyviin taajamiin (vyöhykkeet I ja II) > 85 % valmistuvista omakotiasunnoista tiivistyviin ja täydentyviin taajamiin (vyöhykkeet I ja II) → ARA-tuetun asumisen kohdistuminen pääosin tiivistyviin taajamiin (vyöhyke I) Lisäksi seurataan asuntotuotannon huoneistokoko- sekä hallintamuotojakauman kehittymistä.
Kaavoitus	Seudun asemakaavavaranto vastaa noin viiden vuoden asuntotuotantotarvetta. Uusi asuntokaavoitus sijoitetaan joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvillä sijainneille.	> 90 % uusien asemakaavojen asumisen kerrosalasta tiivistyviin ja täydentyviin taajamiin (vyöhykkeet I ja II)
Työpaikat	Seudulle syntyy vähintään 10 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä.	> 90 % työpaikoista täydentyvissä ja tiivistyvissä taajamissa (vyöhykkeet I ja II)
Kestävä liikkuminen	Kestävien kulkutapojen osuus kaikkien matkojen määrästä kasvaa ydinkaupunkiseudulla vähintään 55 prosenttiin ja koko seudulla 45-50 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.	Seurataan kehitystä erityisesti kunnittain, matkan pituuden mukaan sekä suhteessa tiivistyviin ja täydentyviin taajamiin (henkilöliikennetutkimus 2-4 vuoden välein)
	Kävelyn ja pyöräilyn osuus kasvaa erityisesti lyhyillä alle 3 km pituisilla matkoilla.	
	Joukkoliikenteen matkamäärät kaksinkertaistetaan ydinkaupunkiseudulla vuoteen 2030 mennessä *vuoden 2019 tasosta	Seurataan joukkoliikenteen kokonaismatkamäärien lisäksi nousuja/kunta
	Toteutetaan pyöräilyn pää- ja alueverkon kohteita	Seurataan pyöräilyn pää- ja alueverkolle sijoittuviin hankkeisiin käytettävää panosta (€) ja toteutuneiden hankkeiden pituutta (km).
	Vähennetään autoriippuvuutta ja lisätään asukkaiden mahdollisuuksia liikkua kävellen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä.	Seurataan asutokuntien autonomistuksen kehitystä erityisesti tiivistyvissä ja täydentyvissä taajamissa (vyöhykkeet I ja II)

VÄESTÖKEHITYS TÄYDENTYVISSÄ JA TIIVISTYVISSÄ TAAJAMISSA: Vuonna 2021 vyöhykkeillä I ja II asuvan väestön prosenttiosuus laski

TAVOITE

Seurataan väestömäärän kehitystä sekä täydentyvissä ja tiivistyvissä taajamissa (vyöhykkeet I ja II) asuvan väestön määrää ja osuutta koko väestöstä

Väestön määrä ja osuus kehityskuvan täydentyvissä tehokkaissa kaupunkimaisissa taajamissa ja tiivistyvissä taajamissa 2010-2021 YKR-ruututietojen perusteella

Vyöhyke I: Tiivistävä tehokas kaupunkimainen taajama

Vyöhykkeelle kohdistetaan asemakaavoituksen keinoin tehokasta ja monipuolista ympäristöönsä sopivaa täydennysrakentamista. Uusi asuntorakentaminen vyöhykkeellä on kerrostalopainotteista. Seudun ARA-tuettu asuminen sijoittuu lähtökohtaisesti tälle vyöhykkeelle. Työpaikkarakentaminen painottuu toimisto- ja liikerakentamiseen.

Toiminnot tukeutuvat hyviin joukkoliikenneyhteyksiin sekä laadukkaisiin kävely- ja pyöräily-yhteyksiin. Kestävä liikkuminen on sujuvaa, nopeaa ja helppoa.

Kehittämisessä turvataan toimivat ja turvalliset liikkumisympäristöt ja matkaketjut sekä lähivirkistysmahdollisuudet ja paikallisten viheryhteyksien jatkuvuus.

Vyöhyke II: Täydentyvä taajama

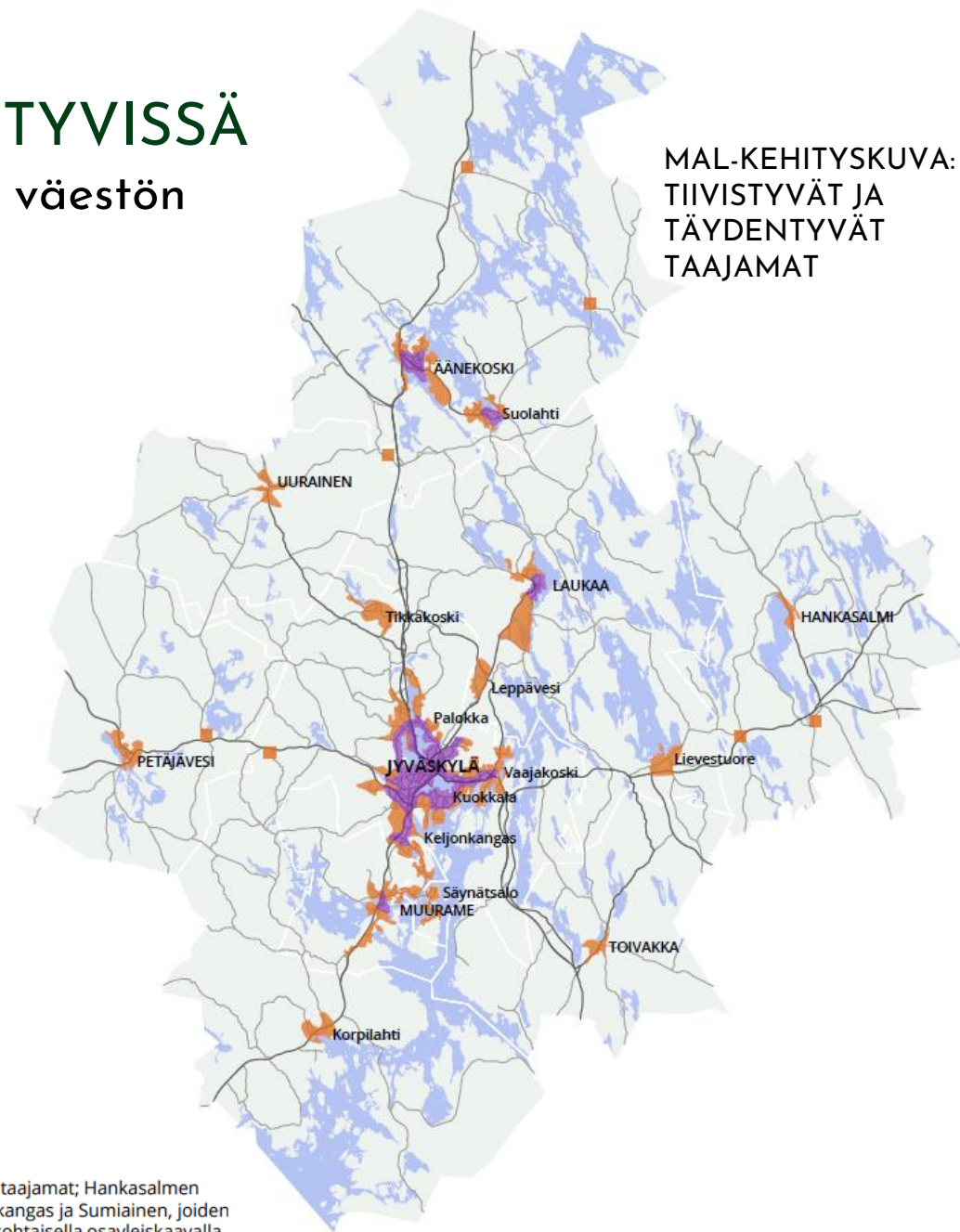
Vyöhykkeelle kohdistetaan asemakaavoituksen keinoin monipuolista ympäristöönsä sopivaa täydennysrakentamista. Uusi asuntorakentaminen on pääosin pienimittakaavaista rakentamista kuten pien- ja rivitaloja. Yhdyskuntarakenteen harkittu laajentuminen tukeutuu nykyiseen liikenneverkkoon sekä kävelen tai pyöräillen saavutettaviin palveluihin.

Kehittämisessä turvataan toimivat ja turvalliset liikkumisympäristöt ja matkaketjut sekä lähivirkistysmahdollisuudet ja paikallisten viheryhteyksien jatkuvuus.

Muut kehitettävät taajamat

Kuntakeskuksista irrallaan olevat yli 250 asukkaan erilliset taajamat; Hankasalmen asema, Niemisjärvi, Kintaus, Kuuhu, Hirvaskangas, Konginkangas ja Sumiainen, joiden rakentamista ohjataan asemakaavalla tai rakennuspaikkakohtaisella osayleiskaavalla. Taajamissa on peruspalveluja sekä hyvät kulkuyhteydet kuntakeskuksiin.

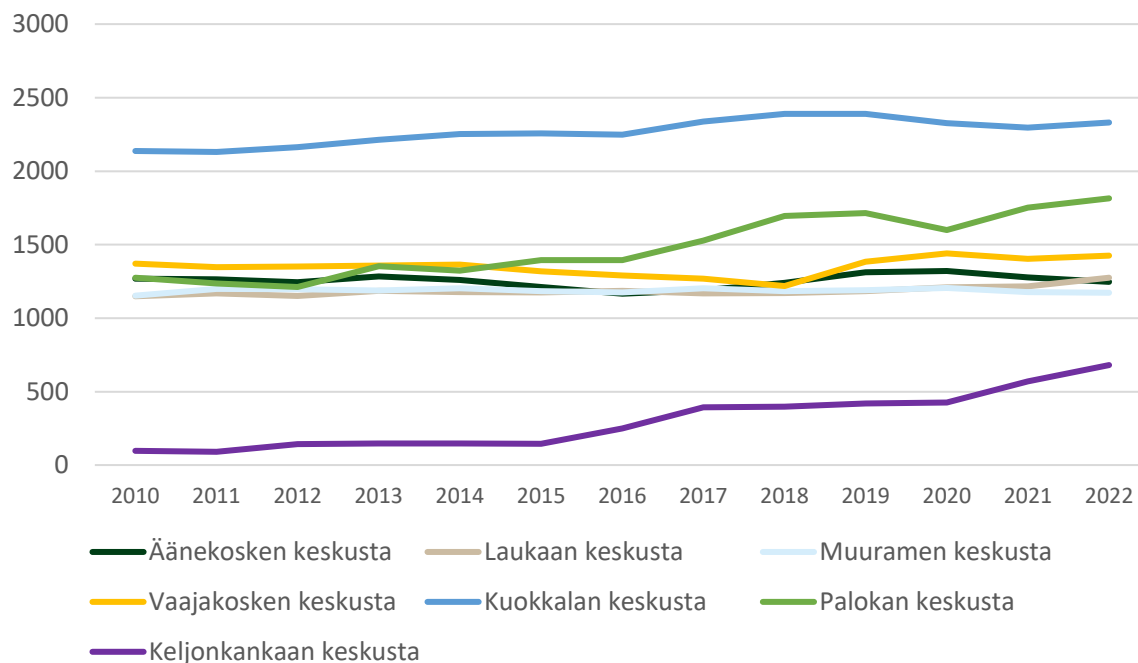
MAL-KEHITYSKUVA:
TIIVISTYVÄT JA
TÄYDENTYVÄT
TAAJAMAT

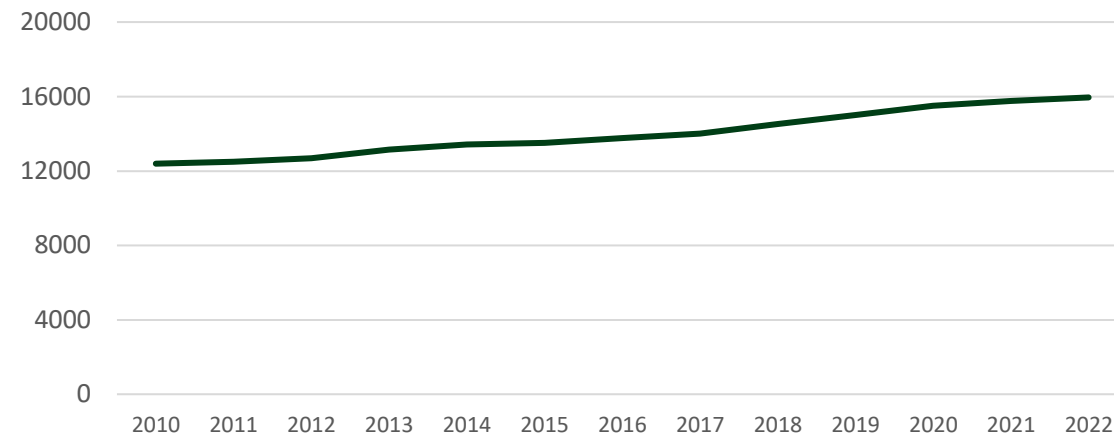
KESKUSTOJEN VÄESTÖMÄÄRÄN KEHITYKSEN SEURANTA. Väestömäärä pysytellyt suuressa osassa vakaana.

MAL-sopimus: *Tiivistyvillä keskustoilla luodaan edellytykset asukasmäärän kasvulle, keskustojen palvelujen ja elinvoiman kehittymiselle sekä palvelujen saavutettavuudelle.*

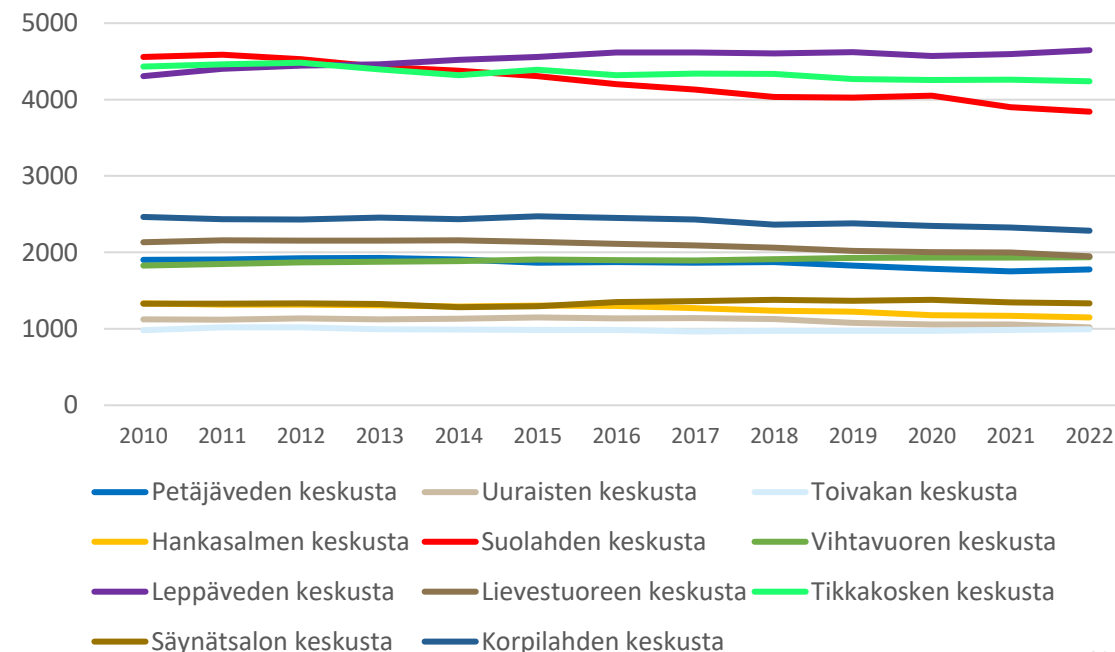
MAL-kehityskuvan aluekeskusten väestömäärän kehitys 2010-2022

Jyväskylän keskustan väestömäärän kehitys 2010-2022

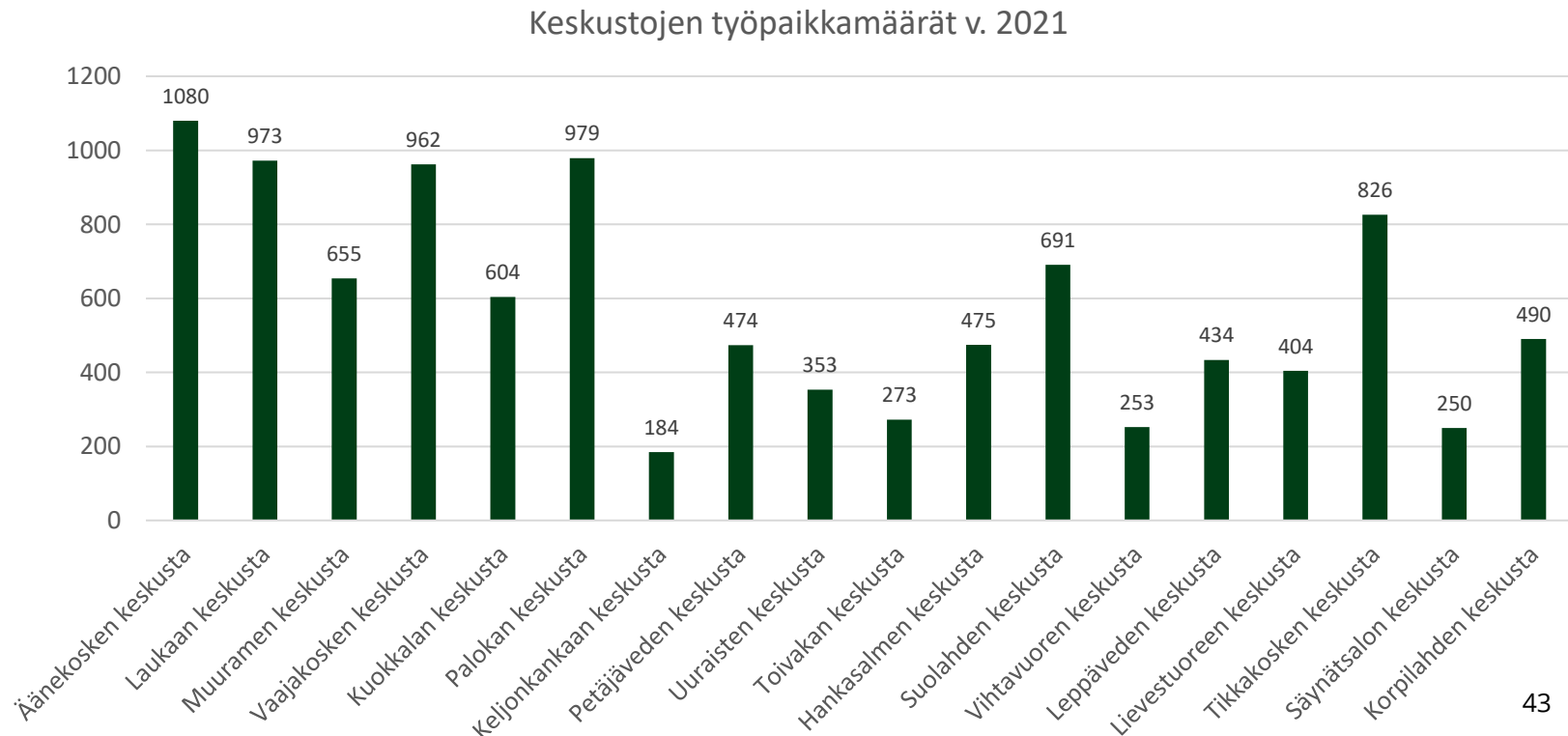
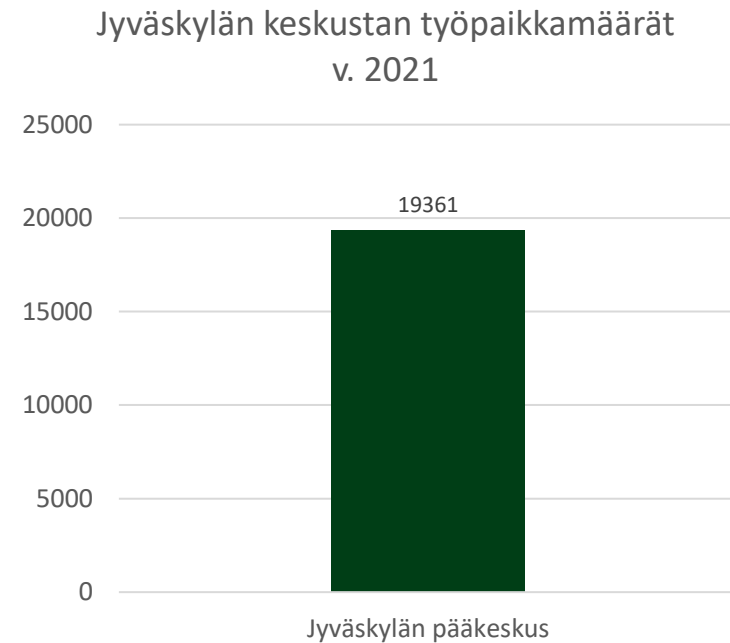
MAL-kehityskuvan paikalliskeskusten väestömäärän kehitys 2010-2022

KESKUSTOJEN TYÖPAIKKAMÄÄRÄN KEHITYKSEN SEURANTA

Työpaikkamäärän kehitystä seurataan MAL-sopimuskausittain tilattavan Yritys- ja toimipaikkarekisterin tietojen perusteella.

MAL-sopimus: *Tiivistyvillä keskustoilla luodaan edellytykset asukasmäärän kasvulle, keskustojen palvelujen ja elinvoiman kehittymiselle sekä palvelujen saavutettavuudelle.*

ASUNTOTUOTANNON SIOITTUMINEN: kerros- ja rivitaloasuminen sioittunut tavoitteen mukaisesti. Pientalorakentamisesta lähes kolmasosa tiivistyvien ja täydentyvien taajamien ulkopuolella.

Kerrostaloasuminen

Vähintään 90 % uusista kerrostaloasunnoista sijoittuu tiivistyviin tehokkaisiin kaupunkimaisiin taajamiin (vyöhyke I).
Myös uusi ARA-tuettu asuntotuotanto sijoittuu pääosin vyöhykkeelle I.

Vuosina 2021-2023 valmistuneista uusista kerrostaloasunnoista 96 % vyöhykkeelle I. Valmistuneista ARA-tuetuista asunnoista 93 % vyöhykkeelle I.

Pientaloasuminen

Vähintään 85 % uusista omakotitaloasunnoista ja 95 % rivitaloasunnoista sijoittuu tiivistyviin ja täydentyviin taajamiin (vyöhykkeet I ja II) tai muihin kehitettäviin taajamiin.

Vuosina 2021-2023 valmistuneita uusista pientaloasunnoista 68 % ja rivitaloasunnoista 100 % vyöhykkeille I ja II.

Ikääntyvien asuminen

Ikääntyville sopivaa asumista kohdistetaan erityisesti keskusten ytimiin lähelle palveluja.

Vuosina 2021-2023 ikääntyvien asumista on valmistunut yhteensä 114 asuntoa, joista 100 % keskustojen alueelle (ei sisällä palveluasumista)

Vyöhyke I: Tiivistävä tehokas kaupunkimainen taajama

Vyöhykkeelle kohdistetaan asemakaavoituksen keinoin tehokasta ja monipuolista ympäristöönsä sopivaa täydennysrakentamista. Uusi asuntorakentaminen vyöhykkeellä on kerrostalopainotteista. Seudun ARA-tuettu asuminen sijoittuu lähtökohtaisesti tälle vyöhykkeelle. Työpaikkarakentaminen painottuu toimisto- ja liikerakentamiseen.

Toiminnot tukeutuvat hyvin joukkoliikenneyhteyksiin sekä laadukkaisiin kävely- ja pyöräily-yhteyksiin. Kestävä liikkuminen on sujuvaa, nopeaa ja helppoa.

Kehittämisessä turvataan toimivat ja turvalliset liikkumisympäristöt ja matkaketjut sekä lähivirkistysmahdollisuudet ja paikallisten viheryhteyksien jatkuvuus.

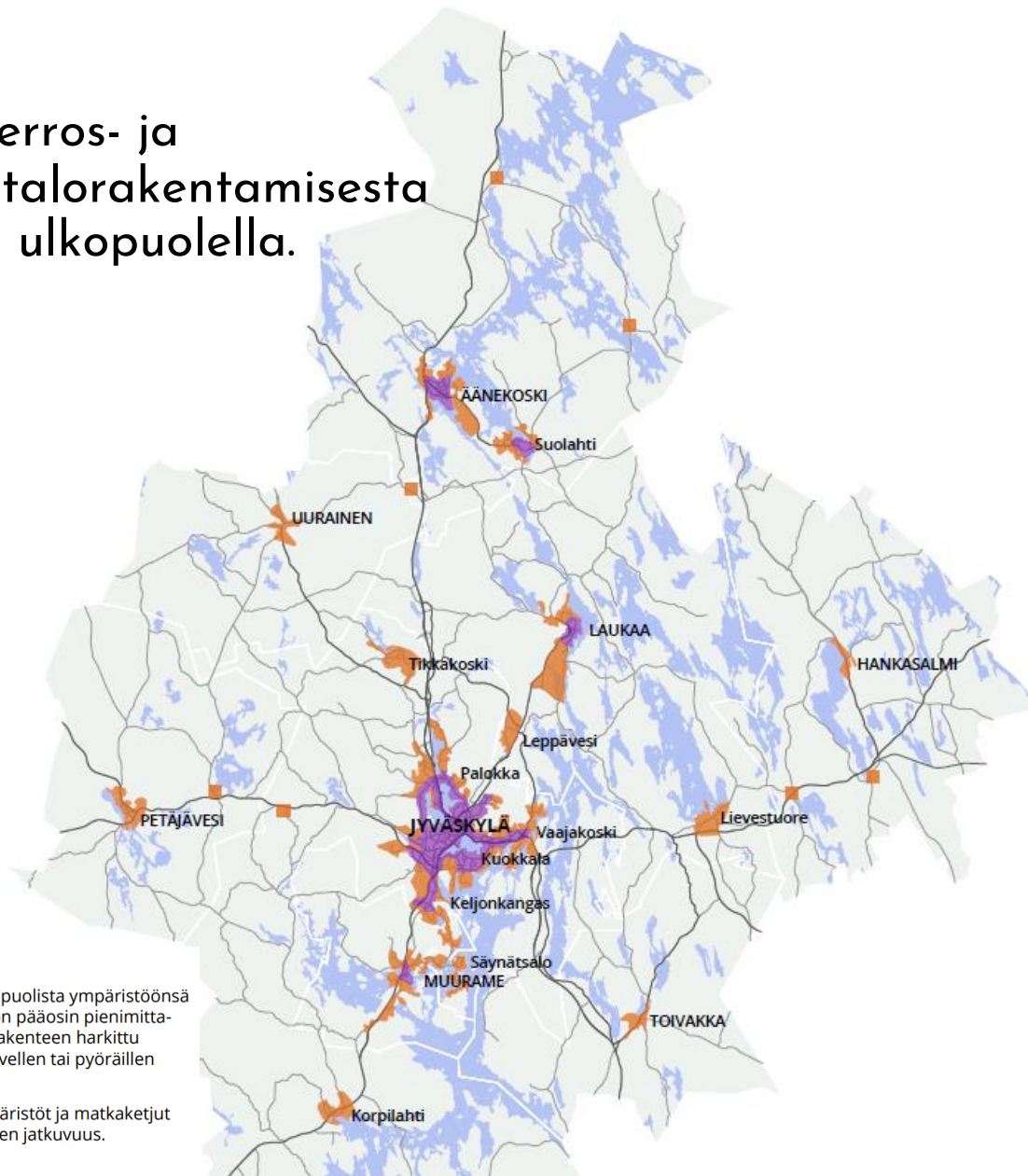
Vyöhyke II: Täydentävä taajama

Vyöhykkeelle kohdistetaan asemakaavoituksen keinoin monipuolista ympäristöönsä sopivaa täydennysrakentamista. Uusi asuntorakentaminen on pääosin pienimittakaavaista rakentamista kuten pien- ja rivitaloja. Yhdyskuntarakenteen harkittu laajentuminen tukeutuu nykyiseen liikenneverkkoon sekä kävelen tai pyöräillen saavutettaviin palveluihin.

Kehittämisessä turvataan toimivat ja turvalliset liikkumisympäristöt ja matkaketjut sekä lähivirkistysmahdollisuudet ja paikallisten viheryhteyksien jatkuvuus.

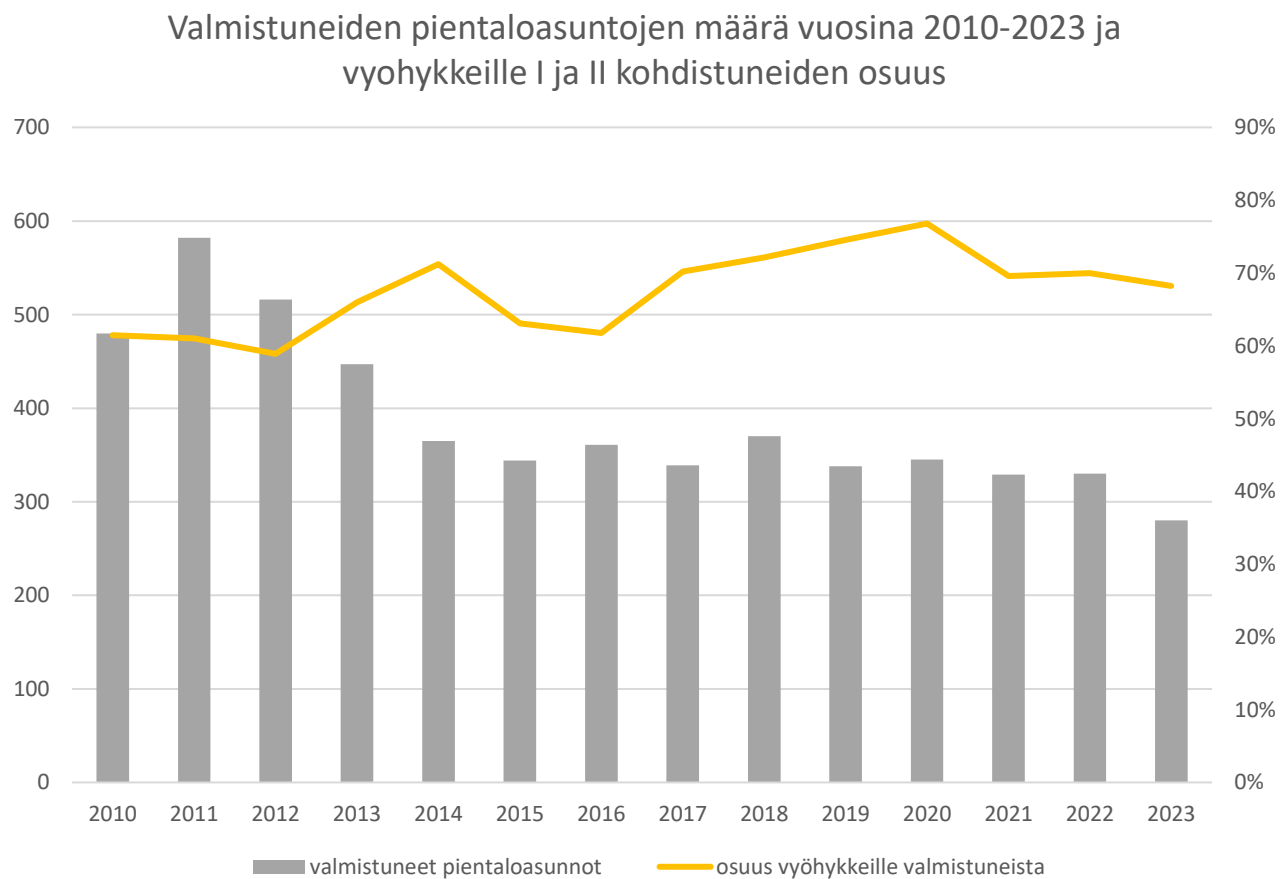
Muut kehitettävät taajamat

Kuntakeskuksista irrallaan olevat yli 250 asukkaan erilliset taajamat; Hankasalmen asema, Niemisjärvi, Kintaus, Kuohu, Hirvaskangas, Konginkangas ja Sumiainen, joiden rakentamista ohjataan asemakaavalla tai rakennuspaikkakohtaisella osayleiskaavalla. Taajamissa on peruspalveluja sekä hyvät kulkuyhteydet kuntakeskuksiin.

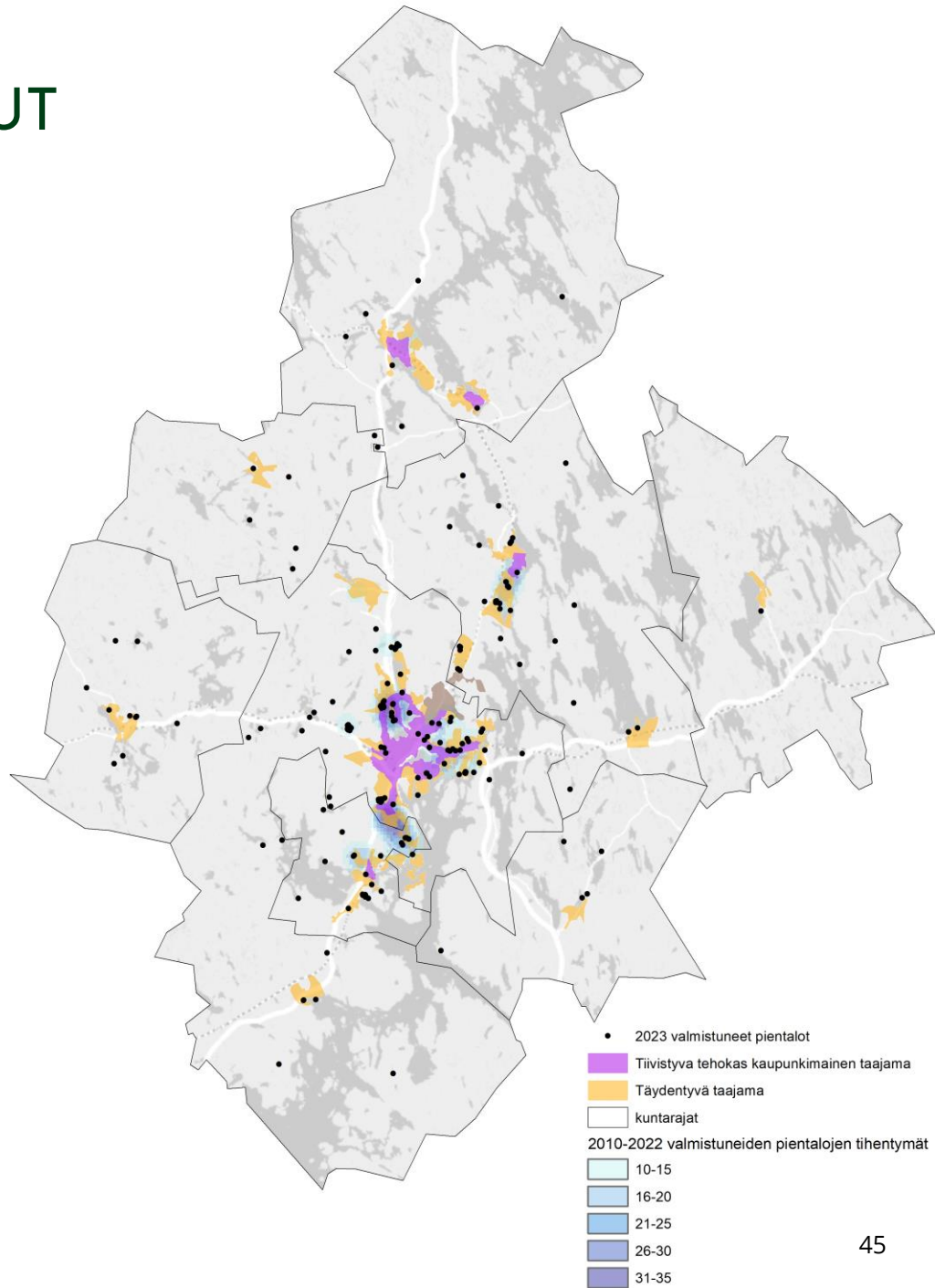

PIENTALORAKENTAMISEN MÄÄRÄ LASKENUT 2010-LUVUN ALKUVUOSISTA.

Yhä suurempi osuus pientaloista rakennetaan taajamiin

Lähde: Kuntien rakennus- ja huoneistorekisteri 2024

KAAVOITUKSEN KOHDENTUMINEN TIIVISTYVIIN JA TÄYDENTYVIIN TAAJAMIIN: kaavoitus kohdistunut tavoitteen mukaisesti

TAVOITE

> 90 % uusien asemakaavojen asumisen kerrosalasta tiivistyviin ja täydentyviin taajamiin (vyöhykkeet I ja II)

Vuosina 2022-2023 kaavoitettiin asumiselle yhteensä 273 183 k-m², josta vyöhykkeelle I: 145 747 k-m² (53 %) ja vyöhykkeelle II: 127 436 k-m² (47 %) → **yht. 100 % vyöhykkeille I ja II**

Vyöhyke I: Tiivistävä tehokas kaupunkimainen taajama

Vyöhykkeelle kohdistetaan asemakaavoituksen keinoin tehokasta ja monipuolista ympäristöönsä sopivaa täydennysrakentamista. Uusi asuntorakentaminen vyöhykkeellä on kerrostalopainotteista. Seudun ARA-tuettu asuminen sijoittuu lähtökohtaisesti tälle vyöhykkeelle. Työpaikkarakentaminen painottuu toimisto- ja liikerakentamiseen.

Toiminnot tukeutuvat hyvin joukkoliikenneyhteyksiin sekä laadukkaisiin kävely- ja pyöräily-yhteyksiin. Kestävä liikkuminen on sujuvaa, nopeaa ja helppoa.

Kehittämisessä turvataan toimivat ja turvalliset liikkumisympäristöt ja matkaketjut sekä lähivirkistysmahdollisuudet ja paikallisten viheryhteyksien jatkuvuus.

Vyöhyke II: Täydentävä taajama

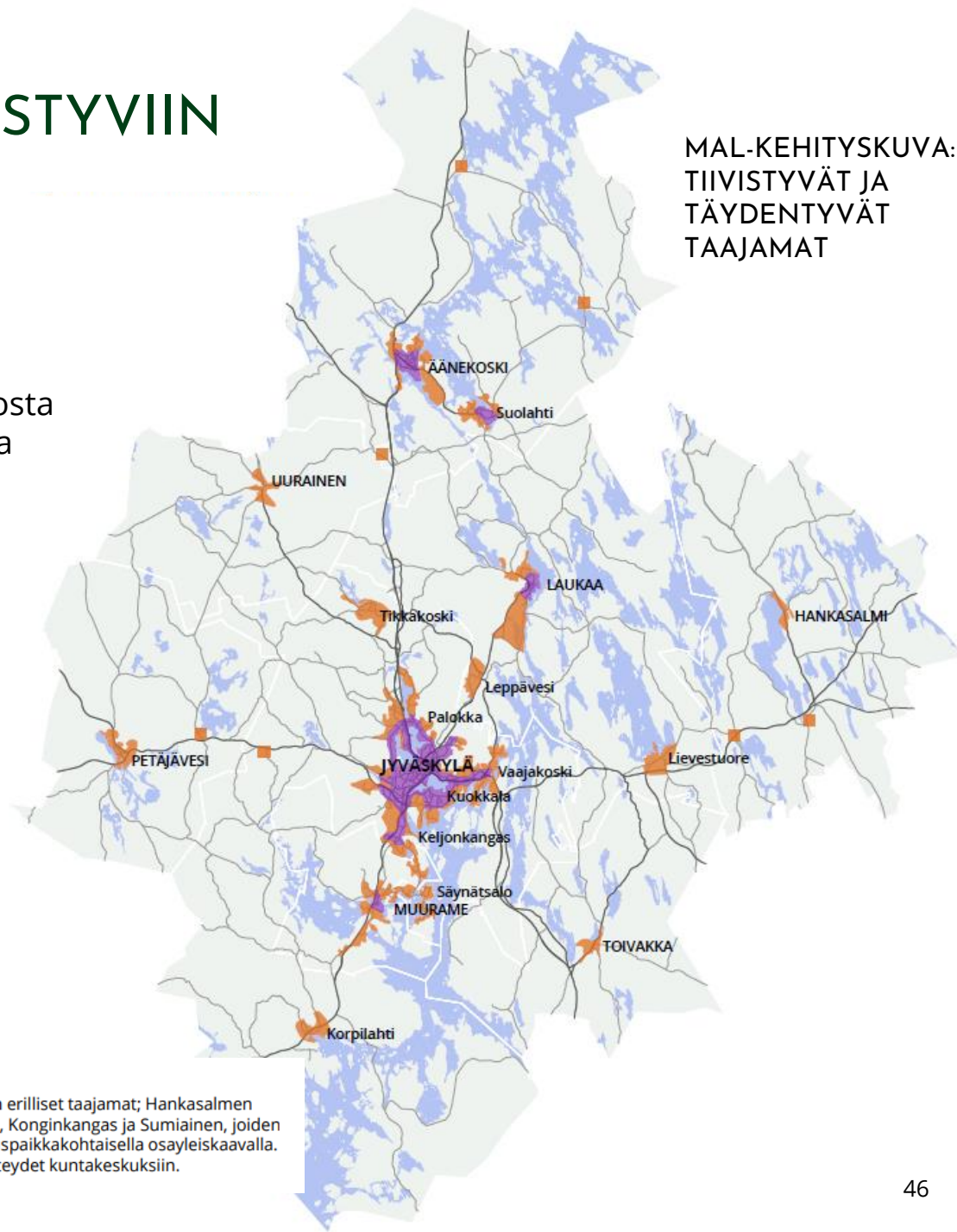
Vyöhykkeelle kohdistetaan asemakaavoituksen keinoin monipuolista ympäristöönsä sopivaa täydennysrakentamista. Uusi asuntorakentaminen on pääosin pienimittakaavaista rakentamista kuten pien- ja rivitaloja. Yhdyskuntarakenteen harkittu laajentuminen tukeutuu nykyiseen liikenneverkkoon sekä kävelen tai pyöräillen saavutettaviin palveluihin.

Kehittämisessä turvataan toimivat ja turvalliset liikkumisympäristöt ja matkaketjut sekä lähivirkistysmahdollisuudet ja paikallisten viheryhteyksien jatkuvuus.

Muut kehitettävät taajamat

Kuntakeskuksista irrallaan olevat yli 250 asukkaan erilliset taajamat; Hankasalmen asema, Niemisjärvi, Kintaus, Kuohu, Hirvaskangas, Konginkangas ja Sumiainen, joiden rakentamista ohjataan asemakaavalla tai rakennuspaikkakohtaisella osayleiskaavalla. Taajamissa on peruspalveluja sekä hyvät kulkuyhteydet kuntakeskuksiin.

MAL-KEHITYSKUVA:
TIIVISTYVÄT JA
TÄYDENTYVÄT
TAAJAMAT

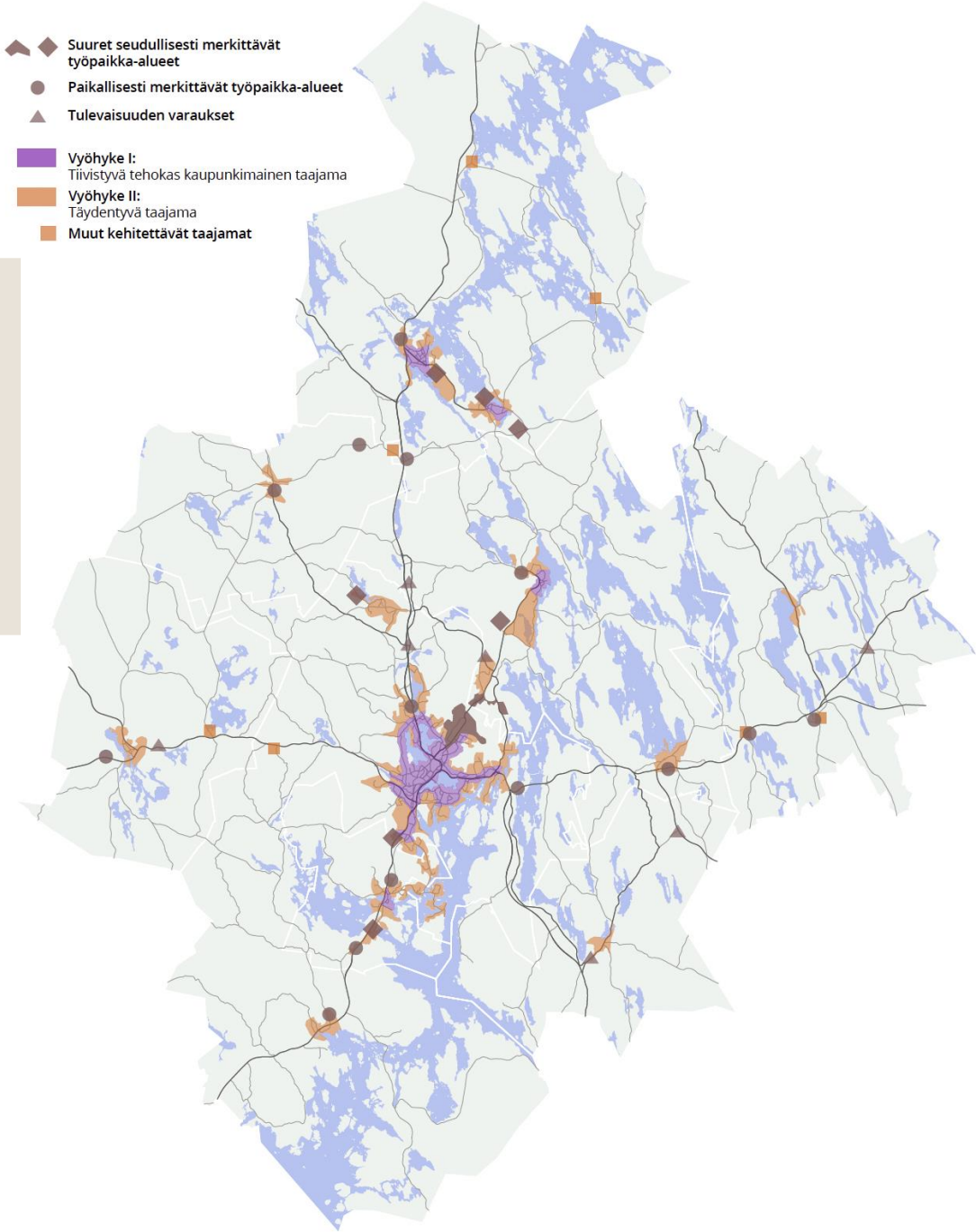

MAL-KEHITYSKUVAN TAVOITE VUOTEEN 2030 MENNESSÄ +10 000 UUTTA TYÖPAIKKAA

Keskustat
ja
tiivistyvät
sekä
täydentyvät
taajamat

Vähintään 90 % työpaikoista sijoittuu tiivistyviin ja täydentyviin taajamiin, erityisesti kaupunki- ja kuntakeskuksiin hyvien kävely-, pyöräily- ja joukkoliikenneyhteyksien varrelle. Työpaikkarakentamisen sijoittuminen tukee keskustojen asemaa elinvoimaisina työpaikka- ja asiointikeskittyminä.

Lähtötilanne: Vuonna 2021 seudun työpaikoista 88 % tiivistyvissä ja täydentyvissä taajamissa. Vuonna 2021 työpaikkoja yhteensä 84 000.

Kehityskuvakartassa kuvataan keskusten ohella merkittävimmät työpaikka- ja yrityskeskittymät.

Matkatuotoksiltaan suuret työpaikkakeskittymät

Maankäytön ja liikennejärjestelmän kehittämisen näkökulmasta ensisijaiset työpaikkarakentamisen laajentamisalueet sijoittuvat tiivistyviin ja täydentyviin taajamiin (vyöhykkeet I ja II) sekä näiden välittömään läheisyyteen. Näillä alueilla joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun hyvä palvelutaso tukee työ- ja asiointimatkojen kestävyyttä.

Matkatuotoksiltaan merkittäviä työpaikkakeskittymiä ei tulisi sijoittaa vyöhykkeiden I ja II ulkopuolelle (mm. paljon työmatka- ja asiointiliikennettä tuottavat suuret kaupan toimipaikat sekä toimistorakennukset).

Tilaa vaativat työpaikkakeskittymät

Raskasta liikennettä tuottavia ja paljon tilaa vaativia teollisuus- ja logistiikkapainotteisia työpaikka-alueita kehitetään tiivistyvien ja täydentyvien taajamien ulkopuolella yleis- ja asemakaavoitukseen pohjautuen, valtateiden tiesuunnitelmat sekä liittymäjärjestelyt huomioiden.

Työpaikka-alueiden tarkemmissa sijaintikysymyksissä huomioidaan mahdollisuudet kestäväan liikuttamiseen (työmatkat) edistämiseen sekä pitkän matkan liikenteen saavutettavuuteen (erit. tavaraliikenne).

Työpaikka-alueiden kehittämisessä huomioidaan viher- ja virkistysyhteyksien jatkuvuus.

Suuret seudullisesti merkittävät työpaikka-alueet

Kaikista Jyväskylän kaupunkiseudun työpaikoista noin 88 % sijoittuu vyöhykkeille I ja II. Suurimpia työpaikkakeskittymiä vyöhykkeiden sisällä ovat Jyväskylän ja Äänekosken ydinkeskustat, Seppälänkangas, Keski-Suomen keskussairaala sekä Jyväskylän yliopisto.

Yli 500 työntekijän työpaikkakeskittymät (työpaikkojen lkm*):

- Seppälänkankaan ja Palokankaan alue (5000)
- Keski-Suomen keskussairaala (3000)
- Jyväskylän yliopisto (2000)
- Rautapohjan tehtaat (1400)
- Vihtavuoren tehtaat (1400)
- Valtran työpaikka-alue, Äänekoski (1000)
- Äänekosken metsäteollisuus (700)
- Suolahden vaneritehdas (500)
- Muuramen teollisuuskylä (700)
- Tikkakosken puolustusvoimien toiminnot (700)

Paikallisesti merkittävät työpaikka-alueet

Suurten työpaikkakeskittymien ohella seudun kunnissa on paljon paikallisesti merkittäviä työpaikka-alueita, joista keskeisimpiä on nostettu teemakohtaiseen karttakuvaukseen.

Tulevaisuuden varaukset

Olemassa olevien työpaikka-alueiden lisäksi seudun kunnilla on huomattava määrä valtateiden varsille ja liittymien läheisyyteen sijoittuvia aluevarauksia mahdollisille tulevaisuuden työpaikkakeskittymille.

Varaukset koskevat pääsääntöisesti paljon raskasta liikennettä tuottavia ja tilaa vaativia teollisuuden, kuljetuksen ja varastoinnin sekä rakentamisen toimialoja sekä näihin liittyviä oheistoimintoja. Tulevaisuuden teollisuuspainotteisten työpaikka-aluevarausten sijainnit tukeutuvat vahvasti valtatieverkkoon.

KESTÄVÄN LIIKKUMISEN KULKUTAPAOSUUS PYSYNYT 40 %:SSA

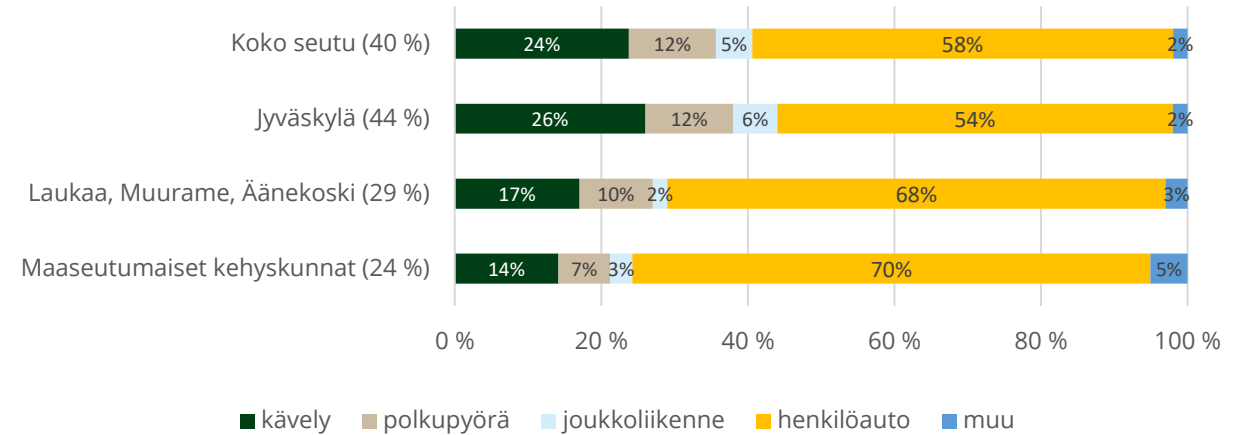
Henkilöliikennetutkimukset 2019 ja 2021

TAVOITE:

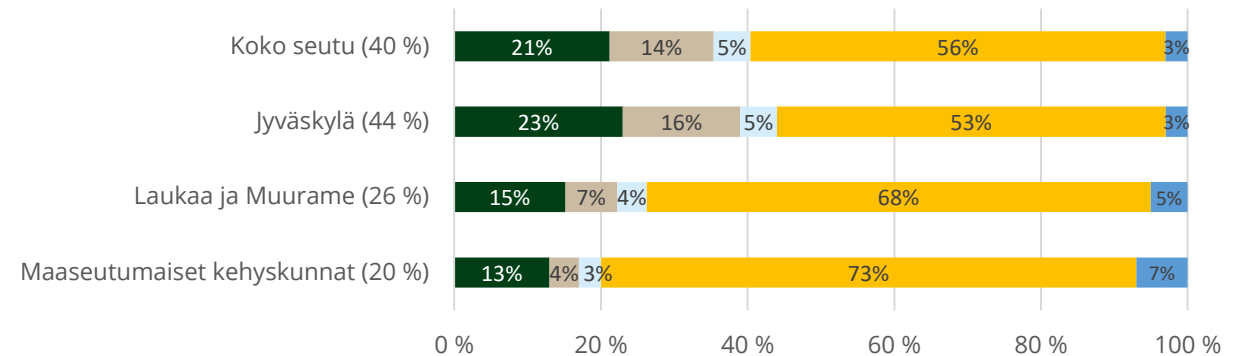
Kestävien kulkutapojen osuus kaikkien matkojen määrästä kasvaa ydinkaupunkiseudulla (Jyväskylä, Laukaa, Muurame) 55 prosenttiin ja koko seudulla 45-50 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä

Henkilöliikennetutkimus 2021: suluissa kestävän liikumisen osuus matkoista

Henkilöliikennetutkimus 2019: suluissa kestävän liikumisen osuus matkoista

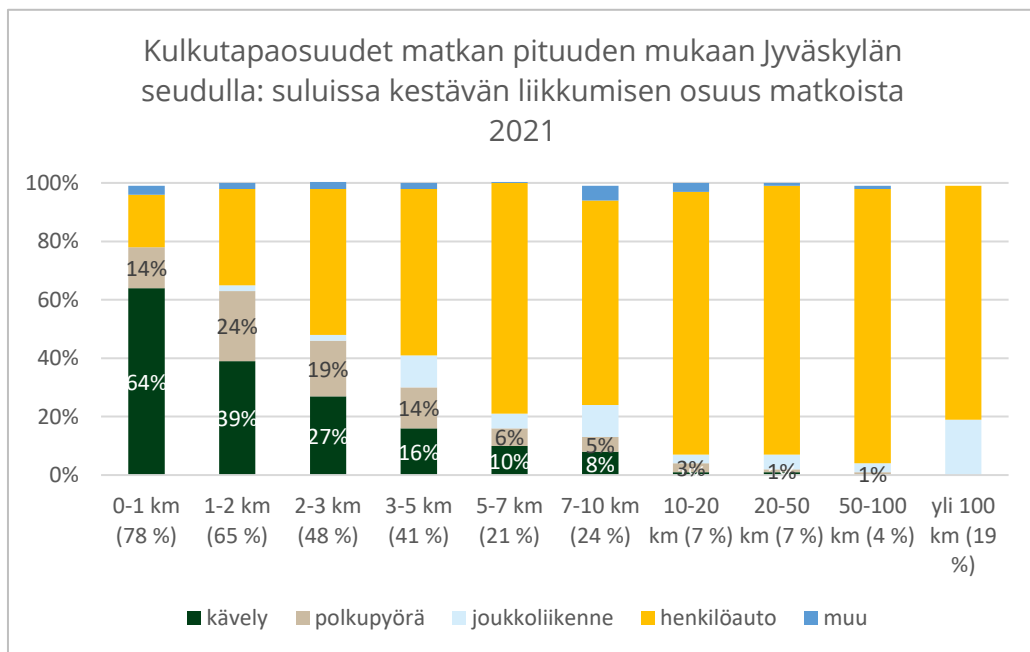

KÄVELYN JA PYÖRÄILYN EDISTÄMINEN

Jatkossa henkilöliikennetutkimuksen kautta seurataan erityisesti lyhyiden matkojen kulkutapaosuuden kehittymistä

TAVOITE

Kävelyn ja pyöräilyn osuus kasvaa erityisesti lyhyillä alle 3 km pituisilla matkoilla.

Lähde: valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus 2021

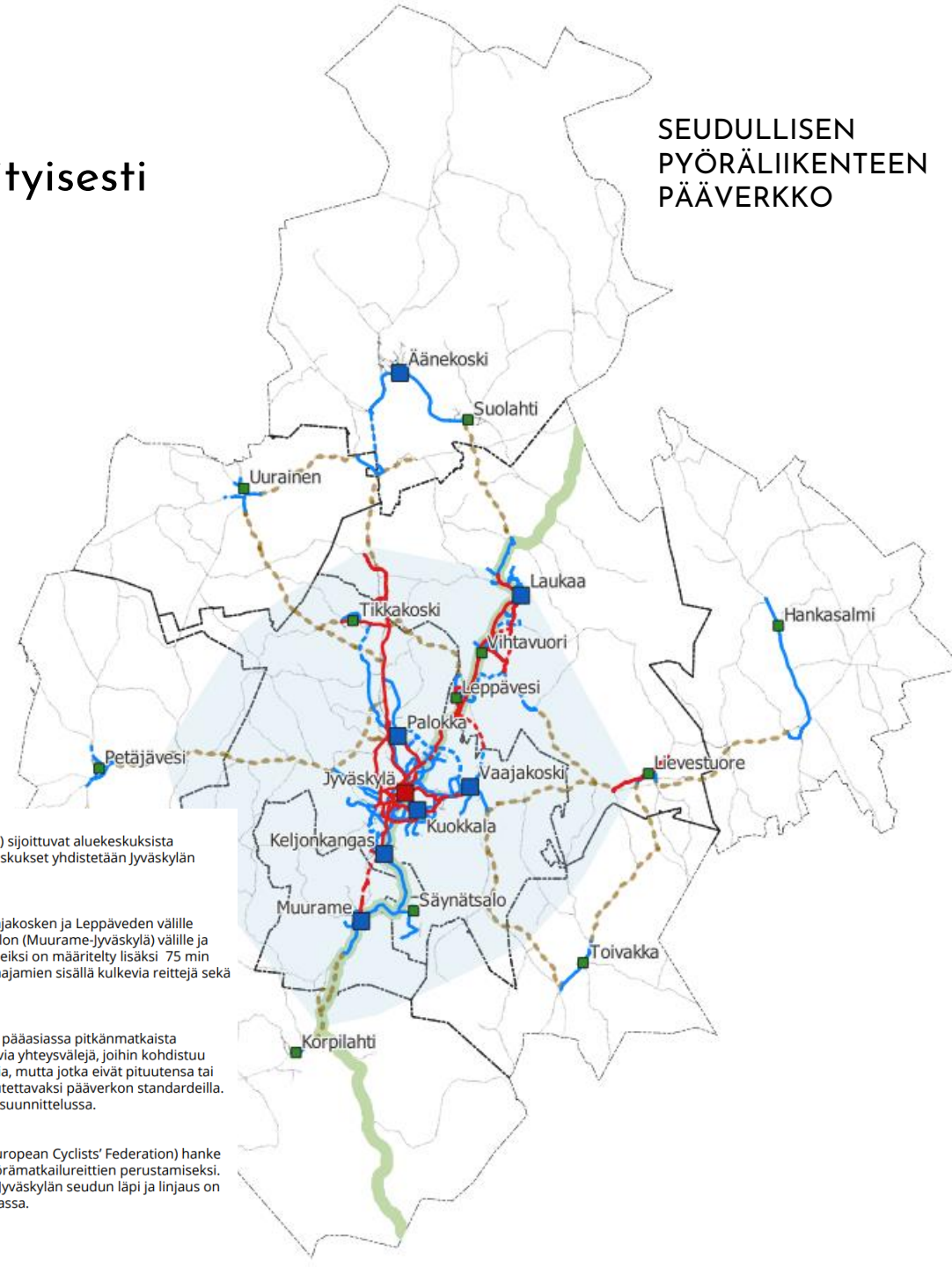
SEUDULLISEN PYÖRÄLIIKENTEN PÄÄVERKKO

Pääreitit —
Ohjeen mukaiselle pyöräilyetäisyydelle (75 min) sijoittuvat aluekesuksista Muuramen ja Laukaan keskukset. Nämä aluekesukset yhdistetään Jyväskylän kaupunkikeskukseen pääreitillä.

Aluereitit —
Kuntarajat ylittäviä alueiteitä muodostuu Vaajakosken ja Leppäveden välille (Jyväskylä-Laukaa) sekä Muuramen ja Säynätsalon (Muurame-Jyväskylä) välille ja Hirvaskankaalle (Äänekoski-Uurainen). Alueiteiksi on määritetty lisäksi 75 min saavutettavuusalueen ulkopuolelta keskeisiä taajamien sisällä kulkevia reittejä sekä lyhyitä taajamien välisiä yhteyksiä.

Muut reitit —
Pääreitien ja alueiteiden lisäksi on tunnistettu pääasiassa pitkänmatkaista pyöräilyä sekä kuntien sisäisiä matkoja palvelevia yhteysvälejä, joihin kohdistuu kehittämistarpeita tai pyörämatkailupotentiaalia, mutta jotka eivät pituutensa tai käyttäjämääriensä puolesta ole realistisia toteutettavaksi pääverkon standardeilla. Nämä tarkentuvat tapauskohtaisesti tulevassa suunnittelussa.

Eurovelo-pyörämatkailureitti —
Eurovelo-reitistö on Euroopan pyöräilyliiton (European Cyclists' Federation) hanke ympäri maanosaa kulkevien pitkän matkan pyörämatkailureittien perustamiseksi. Eurovelo-reitti nro 11 on suunniteltu kulkevan Jyväskylän seudun läpi ja linjaus on huomioitu myös Keski-Suomen maakuntakaavassa.

KÄVELYN JA PYÖRÄILYN EDISTÄMINEN

Toteutuksen painopiste ollut maantieverkon kohteissa

SEUDULLISEN
PYÖRÄLIIKENTEEN
PÄÄVERKKO

Seurataan pyöräilyn pää- ja alueverkolle sijoittuviin hankkeisiin käytettävää vuosittaista panosta (€) ja toteutuneiden hankkeiden pituutta (km)

Vuosina 2022-2023:

€ 10,74 M€

12,7 km

Kuntien osuus 6,52 M€ (61 %)
Valtion 4,14 M€ (39 %)

Kuntien katuverkko 4 km (31 %)
Valtion maantieverkko 8,7 km (69 %)

Valtion osuuteen € laskettu myös kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustukset kunnan katuverkolle

Pääreitit

Ohjeen mukaiselle pyöräilyetäisyydelle (75 min) sijoittuvat aluekeskuksista Muuramen ja Laukaan keskustat. Nämä aluekeskukset yhdistetään Jyväskylän kaupunkikeskukseen pääreiteillä.

Aluereitit

Kuntarajat ylittäviä aluereittejä muodostuu Vaajakosken ja Leppäveden välille (Jyväskylä-Laukaa) sekä Muuramen ja Säynätsalon (Muurame-Jyväskylä) välille ja Hirvaskankaalle (Äänekoski-Uurainen). Aluereiteiksi on määritelty lisäksi 75 min saavutettavuusalueen ulkopuolelta keskeisiä taajamien sisällä kulkevia reittejä sekä lyhyitä taajamien välisiä yhteyksiä.

Muut reitit

Pääreittien ja aluereittien lisäksi on tunnistettu pääasiassa pitkänmatkaista pyöräilyä sekä kuntien sisäisiä matkoja palvelevia yhteysvälejä, joihin kohdistuu kehittämistarpeita tai pyörämatkailupotentiaalia, mutta jotka eivät pituutensa tai käyttäjämääriensä puolesta ole realistisia toteutettavaksi pääverkon standardeilla. Nämä tarkentuvat tapauskohtaisesti tulevassa suunnittelussa.

Eurovelo-pyörämatkailureitti

Eurovelo-reitistö on Euroopan pyöräilyliiton (European Cyclists' Federation) hanke ympäri maanosaa kulkevien pitkän matkan pyörämatkailureittien perustamiseksi. Eurovelo-reitti nro 11 on suunniteltu kulkevan Jyväskylän seudun läpi ja linjaus on huomioitu myös Keski-Suomen maakuntakaavassa.

ASUNTOKUNTIEN AUTONOMISTUS

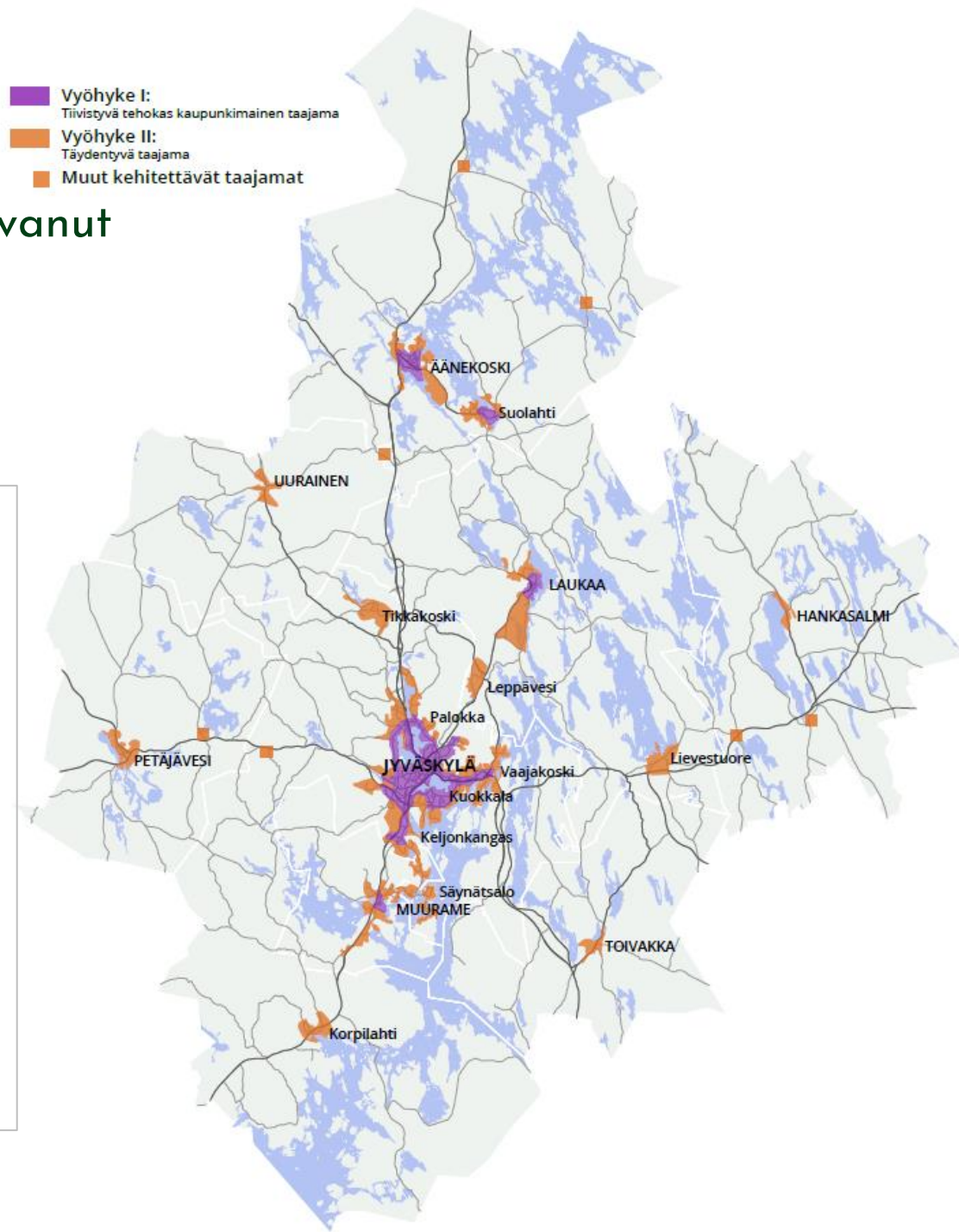
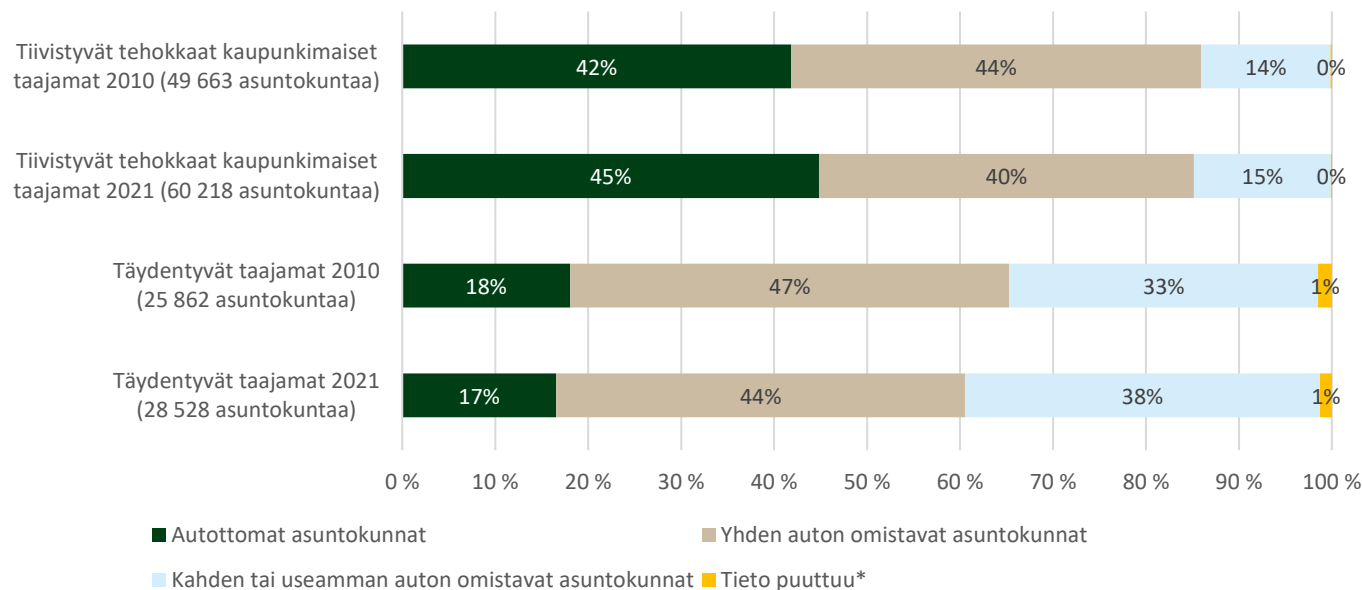
Autottomuus kasvanut tiivistyvissä taajamissa.

Toisaalta myös kahden auton asuntokuntien osuus kasvanut

Vähennetään autoriippuvuutta ja lisätään asukkaiden mahdollisuuksia liikkua kävellen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä.

Seurataan asuntokuntien autonomistuksen kehitystä erityisesti tiivistyvissä ja täydentyvissä taajamissa (vyöhykkeet I ja II).

Asuntokuntien autonomistus tiivistyvissä ja täydentyvissä taajamissa
YKR-ruututietojen pohjalta vuonna 2010 ja 2021

Lähde: YKR/Tilastokeskus 2022

* Suojaussääntöjen vuoksi tietoja ei ole saatavilla kaikkien asuntokuntien autonomistuksesta